EXLIBRIS
MATICA SLOVENSKÁ

RMK. III. 526.

17A0445087

438892

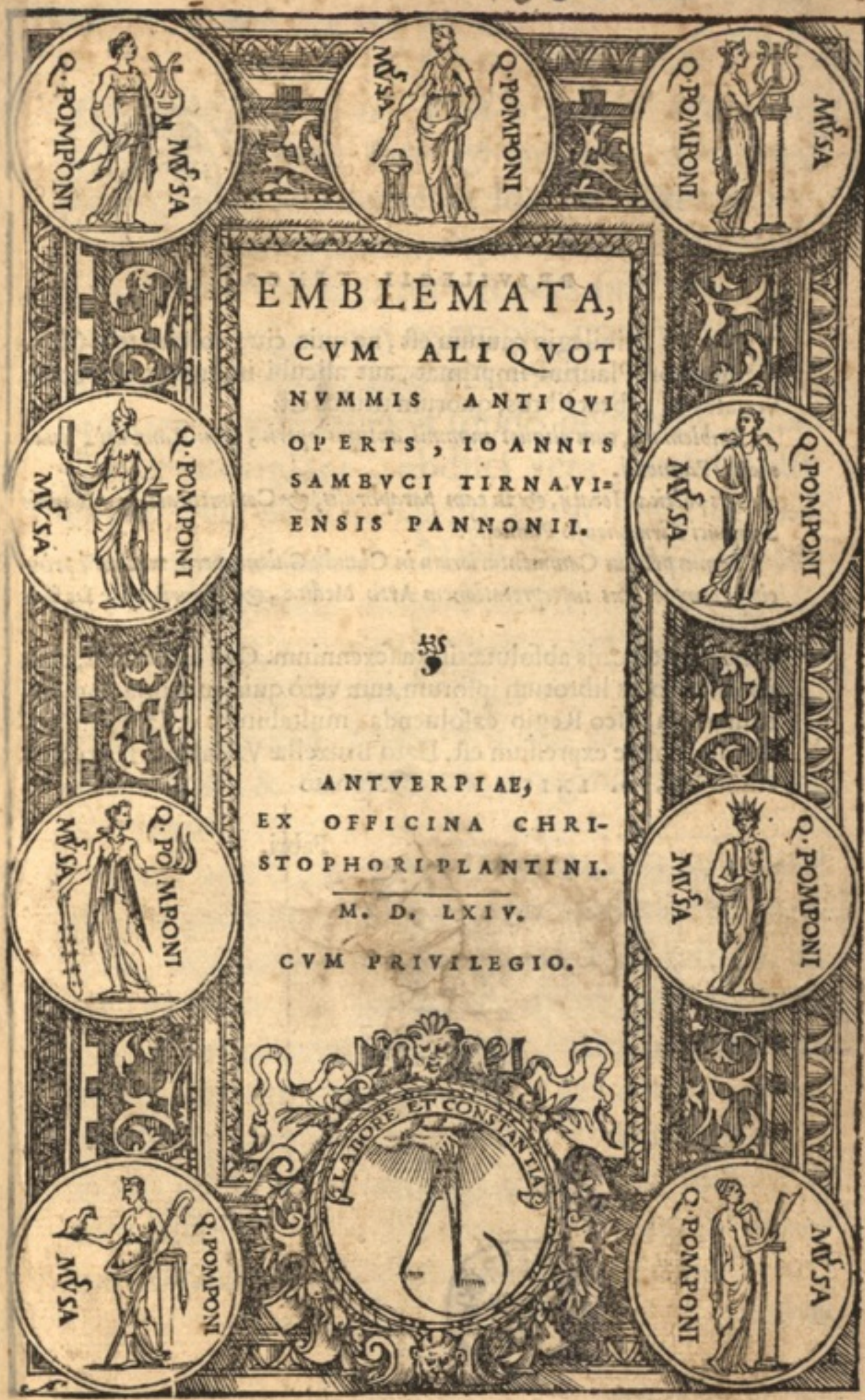

EMBLEMATA,

CVM ALIQVOT NVMMIS ANTIQVI OPERIS, IOANNIS SAMBVCI TIRNAVIENSIS PANNONII.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHRISTOPHORI PLANTINI.

M. D. LXIV.

CVM PRIVILEGIO.

V
6.o.lat.
2517.

PRIVILEGII TENOR.

REGIS priuilegio cautum est, ne quis citra voluntatem Christophori Plantini imprimat, aut alicubi impressos importet, venales'ue habeat libros, quorum titulus est:

Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis, Ioan. Sambuci Tirnauiensis Pannonij.

Ars poëtica Horatij, & in eam paraphrasis, & Commentariolum Ioannis Sambuci Tirnauiensis Pannonij:

Tomus primus Commentariorum in Claudij Galeni opera, medicorũ principis, complectens interpretationem Artis Medicæ, & librorum sex De locis affectis:

à die impressionis absolutæ intra sexennium. Qui secus faxit, tum confiscationis librorum ipsorum, tum verò quinquaginta florenorum pœna, fisco Regio exsoluenda, multabitur: vt latiùs in Regio diplomate expressum est. Dato Bruxellæ V. Calend. Februarij. Anno M. D. LXIII. Signato

Fabri.

MATICA SLOVENSKA
Knižnica – Martin
24. III. 1975
V 949

DUPLUM VENDITUM

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

SD 44574

QVÒD EMBLEMATVM, quæ ferè καὶ πάρεργον operibus, pro materiæ lociqúe ratione, ornamenti atque varietatis caussa inseruntur, genera sint tria, notum est. Quorum exemplo quæ præsertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibusdam, poëtarum vt modo delectent, magisque accendant, obduci vera, inuoluiqúe solent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac signa θεσικὰ sint, καὶ καταστικὰ. Nam τὸ ἐμβάλλειν iniicere, ac proponere aliquid obscurius, quod explicationem, atque cogitationem requirat, etiam Græcis significat, sed sine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obscuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora videntur.

SYMBOLA autem seu παράσημα, ipsæ rerum picturæ, ac imagines dici, quasi tesseræ, veriùs possunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορὰ, dissident. Ac etsi hæc vt problemata vniuersa constitui possunt: trium tamen præcipuè sunt generum, quomodò & ipsorum expositio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & historica, fabulosaque, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων commodè finguntur: sed imprimis vitam,

vt hiſtoriæ, volo erudiant, vt quemadmodum illæ ſunt Philoſophia εἰδῶλοποιός, ita hæc in oculos notis quibuſdam incurrant, animumque auditoris agunto, quod non ſecus, quàm Poëſis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐστὶ. Itaque tecta, arguta, iucunda, & variè ſignificantia ſint, mutuoque illa tria genera vim, figurasque impertiantur. Ipſa rerum ſimulachra ſi vulgaria ſunt, abditum innuant ſenſum, obſcuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαστα, aut ἀπίθανα (cuiuſmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Ariſtophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertius, dum analoga ſint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi poteſt, eædem quippe ſedes, atque loci vtriuſque ſunt. Siquidem & μυθικῶς, & ῥητορικῶς, & φυσιολογικῶς, quò & ἀλληγορήματα pertinent, expoſitionem admittunt: etſi non omnia tam latè pateant, quoque ſunt anguſtiora, hoc magis delectant, iudicioque & ſapientia nituntur, vt epitheſes poëtarum propriæ, & aptæ, velut σφραγίδες, & συγκαλλύμματα, vt Phalereus appellat.

NON ſatis ergo vident, quid Emblema ſit, qui quaſuis ſententias, hiſtorias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum, res eodem exprimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, Emblema exiſtimant,

ſtimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla hiſtoriarum omnia, prouerbia, apophthegmata non ſuffigurarit? Vt ſi ſemiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias, muſcam contra elephantem pro temeritate, laterem lotum, pro inani labore, Curtij votum, Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio, & aliis circunferuntur, adducam, niſi aliquo adiuncto diſſimulentur, & εἰρωνικὰ ſint, quis miretur, aut laudem tribuat? Quare ſelecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ, & ſingulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant: ſed nec multitudine figurarum, pictorisque magis artificio, quàm poteſtate has res metimur. Quamobrem in omnibus ſit aliquantum verſatus, qui aptè παραδοξότερα comminiſci velit, atque in rerum natura quorumuis formam, cauſſas, proprietates, ac ipſam denique εἰδωλοποιικὴν teneat, ſi legi, atque poſteritatem conſequi iuſtam ſtudet, neceſſe eſt: nec ſit ſtomachus, qui non quiddam, quod ſapiat, inueniat.

CÆTERVM QVID hoc in genere argumenti adhuc quidam præſtiterint, non meum eſt pronunciare, nec parum præſtiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos ſua cudant, coquant, denique

extrudant : nec diligentiam vitupero , πόνος γὰρ χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ , ac ſcio Platonem octuageſimo ætatis anno ſuos dialogos non depoſuiſſe : ſed iſta dico , vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam , meisque incultis , & ineptis veniam impetrem benignam . Agnoſco enim quædam eſſe vulgaria , ſed aliter tamen expoſita , nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore inſignia , & luce , memoriaque digna , ſi amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo ſubito conſilio , præproperoque fœtu ſentiant : quòd ſi mihi bilem mouerint , vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo, abſoluam. Conſtitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπώμενα, multa Athenæi, plura Philoſtrati, & Pauſaniæ, vnà cum poſticis vetuſtorũ nummorum partibus , lapillis variè inſignibus , interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerũ ſtudioſis breui communicare . Intereà hæc lector fidei, pignorisque nomine habeto , ac vt citiùs reliqua prodeant, cum venia laudato. Quòd verò aliqua clariſſimorum virorum nomina addiderim , non ambitiosè factum putes : nec enim hos noui ſolùm , qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi : ſed vt pro meritis,

memo-

memoriaque, & opinione de me publicè, ſcriptisque eorum teſtata, gratiam hac ſaltem occaſione aliquam haberem, id verò ſpectaui, ac deinceps epiſtolis varijs, mutuisque & in obſeruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem præſtabo. Vale, Gandaui Kalen. Ianuarijs, anno ſalutis omnium M. D. LXIV.

Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum
Ingenij munus fingere solus amat.

Te ſibi Roma parens legum, imperiýque Latini
Conſcia nunc Dominum legit, nomenque decusque
Addidit Auguſti, & titulos, renouatque triumphos,
Cæſareas laudes cumulat præſaga futuri.
Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vſque
Afflictæ, Regem poſcunt, donantque corona:
Vt Gethicis tandem releuetur cædibus, atque
Nutu reſpirare tuo queat, hoſtibus obſit,
Quæ toties luxit crudeli funere, paßim
Tot riuis auxit longinquum ſanguinis Iſtrum.
Cincta iugis Regem arboreis quoque Boëmia dudum
Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur
Regna, ducem in caſus ſperant tot fortibus omnes
Viribus intrepidè ruiturum, priſtina cunctis
Vt reuoces populis ſubitò decora, aurea ſecla:
Sub te vt pax coëat terrarum, iudice ſolo, &
Vindice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
Tu regere imperium pote ſis, diſcordia ceſſet
Relligionis amore tui: te autore ſecundùm
Quiſque Deum numen veneretur, adoret idemque.
Hæc optant ſani, prædicit conſcia fati
Turba, ſimul gaudet fama immortaliter auctum.
Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
Et necis auerſæ exemplum venaticus error
Quam capiti ſacro intentabat, quid valiturum
Ingenium, ac vires eſſent: fore te caput Orbis,
Delicias hominum, quem cuncti ſemper amarent,
Et puro canerent certatim pectore vates.
Ergo Deus ſummo tibi munere donat Olympo,

Ille regit, fouet, imperioque ornauit amœno.
Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,
Quæ inter præcipuũ est Romanum, quod Dea vestit
Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orsus.
Hæc oleæ ramum dextra, pacemque reuinctam
Defert, ac vigili cura iubet omnia serues.
Sunt fluuij Hungariæ septem tua sceptra verentes,
Qui sibi prouideas orant, cursuque perenni
Ritè monent curarum molem incumbere Regis
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis
Partibus obiicere ex animo, saluamque tueri.
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
Parte alia est domitrix Virtus, leo duxque ferarum
Candidus, hunc Boëmi submittunt, Maxmiliane,
Imperio, fortem ingeminant, dominumque salutant.
Sed breuibus repetam spes quæ patriã tenet ægram.
Deposita ac toties miserè concussa resurget
Pannonia, exitiique modum te Rege futurum
Sperat, constitues Bizantij firma trophæa.
Desinet impietas, te Cæsare purus iniquè
Posthabitusque Deûm cultus, probitasque redibit.
Diffugient nimbi, sublatis nubibus aër
In medio cunctis splendescet, te feret vnum
In terris Regem populus, compage soluta
Corporis, ad Superûm sedes, stellasque reuises,
Ornabisque aliquod sidus, propriumque dicabis.
Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Paucula quæ mitto placida simul accipe fronte,
Quoque fauore soles minimum cumulato clientem

Sambu-

Sambucum: meritò tanti qui incensus amore
Principis, hæc offert domino non digna potenti.
Sed mitem noui, facilem expertusque subinde,
Oro, clementi aspicias munuscula vultu,
Quæ lusi nuper, postponens seria nugis:
Gandaui in clara generosis ciuibus vrbe,
Hospitio celebri, secessu & semper amico.
Suscipe dum maiora paro, tua facta tubaque,
Et pleno memorem virtutes gutture summas.
Vndique nam curo, laudi quod seruiat olim.
Non vllis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,
Nec grauibus parco, nec cedo laboribus, vsquam
Aut terra, aut pelago mihi bibliotheca paratur;
Dum exigua, & veteres nummos, & marmora cogo,
Vt valeam ingenti prodesse clientulus, atque
Illustrem patriæ res gestas, commemor æui.
Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
Subiiciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Quæ, precor, aspiret cœptis, & littore sistat.
Viue, Vale, Hesperij, Eoi & mirentur, amentque.

T. M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor

Memor vtriusque fortunæ.

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma suos voluit capitolia celsa subire,
Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appensam nolam tulit, atque flagellum,
Poßit hic aduersæ sortis vt esse memor.
Bulla etiam collo βυλῆς, rerumque salubre,
Quæque cauere decet, symbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, sæuumque Leonem
Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
Et victor serui conditione venit?
Fortunæ esto memor semper fortuna in vtraque,
Non facilè est æqua commoda mente pati.

Conſcientia integra, laurus.

PRONA virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam foliis crepito, Daphnemque peruſta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio Superis grata, virensque diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſti, & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti
Nos monet, vt preſſo gutture cantat olor.

Purus

Purus congreditur ſociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pœnitet illicitæ quem vitæ, & conſcius error
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera

Vera amicitia.

Et cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,
Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
Est in amicitia suauis concordia rerum:
Nec potis est fictos, aut violenta pati.
Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,
Hæc vbi deficiunt, debita nulla fides.
Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
Et quamuis caussæ dissoluëre leues.
Sed nec in humanis consensus firmat amicos,
Sint opus æterna relligione pares.
Quis sua committat Thurcis, quo fœdere tutus,
Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ

Quæ prosunt non temeranda.

VTILE *quod vitæ est semper honores,*
Et meritas laudes ritè meretur.
Nec leuiter cuiuis proiiciendum.
Quæ sacra sunt porcis non ea curæ.
Nec precium norunt quid valituræ
Sunt segetes, tantùm bestiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusque.
Ergo sues rectè sacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetustas,
Semper & à bobus continuit se
Agricolis, quorum maximus vsus.

Nil omni parte ſecurum.

Aligeros Ibis colubros auertit ab oris,
Tetrior ex ouo ſed baſiliſcus adeſt.
Hanc adeò Aegyptus coluit, ſibi præſidiumque
Delegit contra lethifera Aethyopum.
Nil eſt perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ triſtia fata minantur,
Adijcit è proprio non leuiora ſinu.
Vera ſalus cælo: hîc nullius & integer vſus.
Iſtic non ceſſat ver, viget omne decus.

In

In copia minor error.

CALLIDA *verrit humum longa vulpecula cauda,*
Irrisit nimium simia ἄπτερος onus.
Subiicit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas semper habere nates.
Caussa fuit melior vulpis : superesse quod ornat,
Et prodest, satius quàm caruisse nimis.
Prodigus in vitio minùs est, quàm prorsus auarus,
Virtutis potiùs congruit ille modo.

Malum interdum ſimili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ viciſſitudo
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit, humidaque igne ſicciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris extitiſſe
Vndis dicitur, hæc Iouem, poloque
Quotquot numina, vertit in furores:
Gnati tot properis, focoque
Accenſis leuiter ſuis ſagittis.
Num tale Affrica prodidiſſe monſtrum
Quiuit? ſi ſoboles poteſt aquarum

Tantùm

Tantùm, quid facient foci perennes?
Quænam frigora sopient perustum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc consilium patet roganti,
Exortum vnde malum est, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos, atque siti leuauit olim.
Ignis nam perimit, se editque tandem,
Quando pabula non habet suprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces seueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, sed in breuissimam.
Sic bulla gignit cypridem,
Breuis est enim cupidinis fruitio.
Vel salsa, quòd salacia,
Vel quòd venustum, ac elegans salsum vocant.

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechnicz.

DIVITIAS *reputo veras quas exigit vsus,*
Et sortem insignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos lassus pondere linguam,
E linguis nulla est sed crocodile tibi.
Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάργοις
Collum, non sitiens an opus ales habet?
Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quique dedit totum, parte deesse nequit.

Quæ

Quæ ſequimur fugimus, nosque fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID *ſemper querimur deeſſe nobis?*
Cur nunquam ſatiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt, loco ſolemus
Ipſi cedere ſed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
Vel ſi rem fateare confitendam,
Res, & nos fugimus ſimul fugaces.
Ne ſint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram ſtatuas beatitatem
Firmis rebus, in aſperaque vita.

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS *homines factas dixere poëtæ,*
Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
Sed sine iudicio concurrunt lege solutæ:
Et glomerat montes paruula turba suos.
Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentque,
Ordo tenet nullus, sollicitatque furor.
Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
Constituit sedem, & conuocat alueolis.
Quum coëunt ciues sine legibus, imperiumque
Omnibus æquale est, ius, gladiusque silent,
Et nisi seditio populum vexatque tumultus,

Præmia

Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempeſtates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque ſtatus.
Hos fuge, tranquillas ſi quæris figere ſedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.

Ad Hieron. VVolfium.

SVNT *binæ hîc ciſtæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro ſed grauis eſt altera, neutra patet.
Optio ſi fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi cauſſa mali eſt?
Hinc quibus ingenium eſt, multos fortuna retardat,
Non dignisque refert præmia iniqua viris.
In domino non eſt ſemper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulaſſe bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et miſera nequeunt ſe releuare mora.
Sed neque Fortuna eſt quidquam, niſi opinio vana,
Quam merito ſpernis, vincis & ingenio.

Pietatis

Pietatis vis.

MAIOR *ſit pietas ſanguinis, atque amor*
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia ſeruiunt,
Et dignis decorant laudibus aſſeclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præſtare, & ſuperas inferioribus
Auras eſſe magis numine laudeque
Completas, niſi ſit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere poſthumo
Fratris ſceptra, ſibi debita protinus.
Sed duxit ſatius ſubdita legibus
Firmanda, imperij quàm eſſe caput ſui.

Plus

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paſchaſium Hamelium.

NVPER *Aſtrologus ſatis peritus*
Iuſſus nomine Principis videre
Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
Dixit, ſic remoratus eſt volentem
Venatum proficiſcier iuuentam.
Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
Veniſſet, properant foras ſubinde,
Mendacemque adeò increpant magiſtrum.
Princeps in reditu videns arantem

Qui raſtris minuebat, & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras
Putaret, rogat: ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.
Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Aſtrologi ſui cylindros
Inſtrumentaque, queis ſolebat aſtra
Metiri rapit, & dedit ferenda
Vati ruricolæ domum: iubetque
Viciſsim iſtius hic ferat cylindrum
Pro aſtris, raſtraque ſedulò colenda.

Quæ

Quæ ante pedes.

QVAE *gallina ſibi concredita viderat oua*
Exorbet, nullo pignore ſpemque leuat.
Hæc ſibi non alius inſeruit, nulla futuri
Cura, minus ſenſum poſteritatis habet.
Hoc vicium eſt multis, qui nullo parta labore
Conſumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ ſugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non ſolùm nobis, ſed viuimus ortu
Noſtris, & patriæ, ſæcula quosque ferent.

Molc-

Moleſtia vana.
Michaëli Sophiano ſuo.

MYRMECIDEM *nemo potuit ſuperare moleſto*
Inuiſoque opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, arteque finxit,
Quos alis tegeres paruula muſca tuis.
Quique apis alarum minimo ſub tegmine vela
Abdidit infandum, ſed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuiſſe labore,
Ni proſint, oculos effugiantque tuos?

Nimium

Nimium ſapere.

COMINVS *aduerſum qui ſpectat lumine Phœbum,*
Nititur & radiis vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cælestibus addere lucem,
Ardentemque oculis ſollicitare Deum?
Sola potest magni hoc ales prestare Tonantis,
Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linguæ, & donata ſorte beatum
Te dic, quodque velis eſſe, fuiſſe puta.
Non benè conueniunt Phaëthon tibi regna ſuprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον ἑυδλειν. &c.

EXERCITVS *curam gerens ſomno leuis*
Eſt, nec profundè dormiens.
Negotioſus ſemper, & paratior
Ad arma, primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam paſſus eſt ſe comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vaſculum,
Quiete mox ſe colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæſare,
Ad ſingulas vigili vices.

Consilium.

NIL *firmum sine lege stetit, studiisque verendis,*
Consilio pacem, bellaque iusta rege.
Quod sine iudicio prudenti, & suscipis arte,
Fœdera sint, moueas seu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, sanctusque Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, dissidiumque
Fit longum è socio pectore, ni caueas.
Attica concessit belli sua sceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli sic quoque Sparta Duci.
Pax melior cunctis, te copia poscit amœnam,
Tu reparas animos, te sine mœret ager.
Ergo secessus Cadmi, cultæque sorores
Et viuant quosquos litera docta fouet.

Caussæ inuestigandæ.

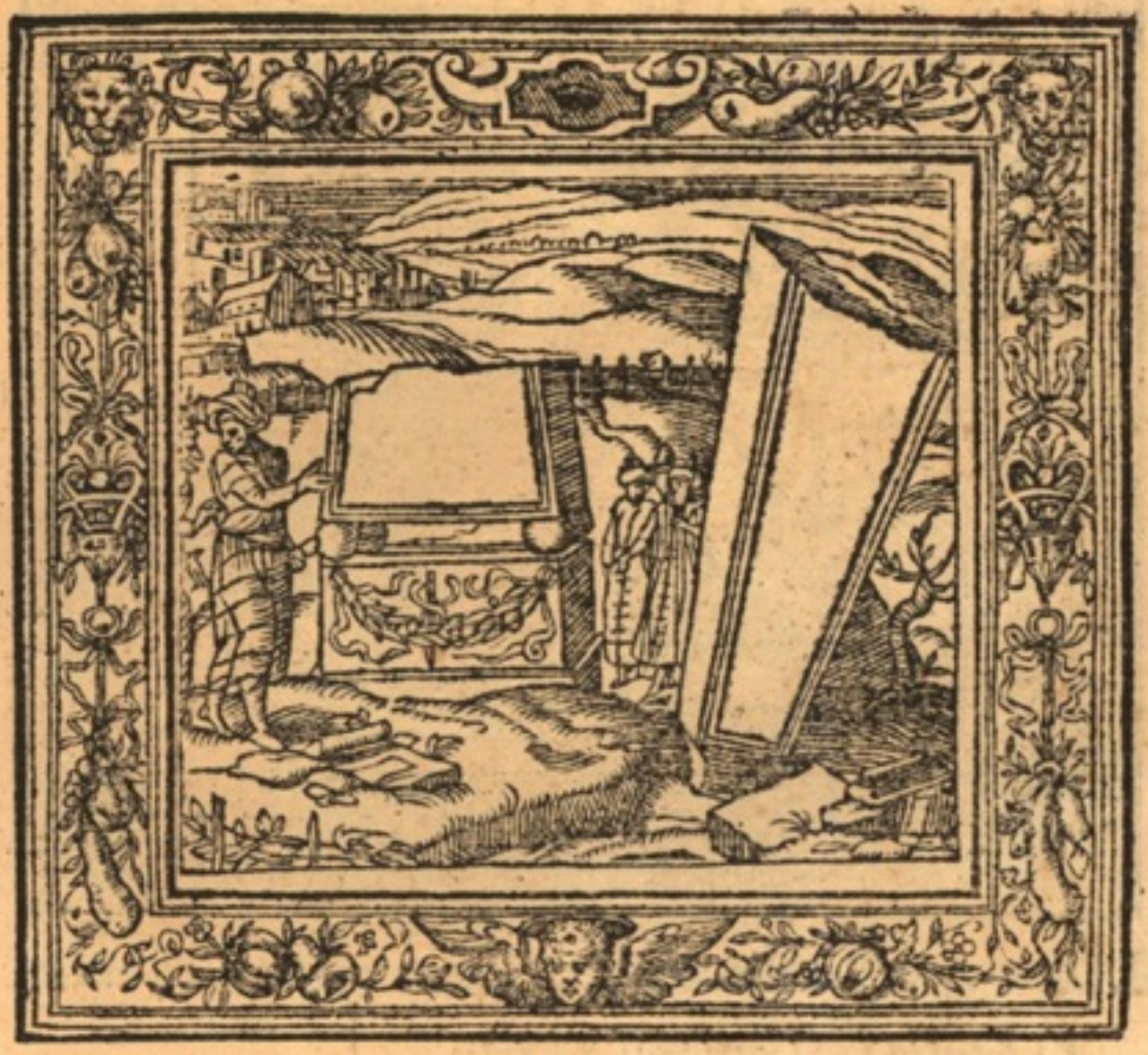

MACHINA *cur obelo fundetur quæris, amice,*
Et velit inuersa conspicier facie?
In promptu caussa est, se celsa cacumina propter
Factam, parte tamen sed meliore premi.
Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,
Et mouet hic tantùm conspiciendus apex.
Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,
Hisque vetustatis pòst decus attribue.
Non formæ solùm nos, & spectacula vulgò
Commoueant, caussas sed quoque scire velis.

Importuna adulatio.

MAGNVS *Alexãder patulum qui ſubdidit Orbem,*
Vt natus eſſe crederetur è polo:
Illius effigiem inſignem picturus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſtos
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult Imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo,
Benigniùs Reges agunt, & Principes.
Conuenit his Aegis, præſtans & Palladis haſta,
Inſigne verùm herõis iſtud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.

DVM *latitans domiporta vagor, mensasque paratu*
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor.
Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.
Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpe reuoluor humi.
Donec profueris se quilibet addit amicum,
Casibus aduersis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVAE *volat aërios montes, super ardua tecta*
Findit, & anceipiti fertur, abitque via.
Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & superas tentat adire plagas.
Sed frustrà tentat, licèt hæc oncrantibus alis
Libera sit, quamuis illa minusque leuis.
Alatus potis est nubes, æquareúe cælum,
Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum Quinquecclesiens.

QVANTÒ *plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatu:*
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis si quis communicat amplas,
Non fit pauperior, statque benigna manus.
Dispereant quorum numi pro numine habentur,
Vicinisque negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?
Κοινὰ φίλων dicas si Cræsi ingentia tractes,
Aut bona Pactoli, possideasue Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiosæ.

CVM nos diuitiæ erigunt superbæ,
Et fortuna beat vel otiosos,
Obliuiscimur impij Deorum,
Nec sors adiuuat indigos sodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium sed in profundam
Labuntur foueam, grauesque pœnas.
Si fortuna igitur fouet secunda,
Illam discito temperare mente,
Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
Sic posthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè

Sobriè potandum.

MONSTRA *alit Aegyptus, Niloque latentia passim*
Sunt mala, non tutum vt sit posuisse sitim.
Id canis expertus, simul vt sitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitque cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigisse paludes
Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.
Fœdiùs hîc peccant sine qui discrimine semper
Implentur cyathis, brutaque se efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, sed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam se fore rana, cauet.
Quippe statim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus accisam præripit, ore tenet.
Sic prensam à Varo prædam transuersa tuetur
Cannula, sic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limosa querelam,
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT IRA *ſegnes interim leuis ciet,*
Audentius ruant in hoſtes vt ſuos:
Sic ſors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis ſe deterant,
Quis Hectori ſe opponere ingenti ſtudet?
Haud Neſtor annis obſitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat ſibi hoſtes obuios:
Aiax ſed eſt cùm lectius inferior, ſtatim
Armatus effert in ſuperbum ſe Hectora,
Nec cedit, ambo donec æſtu ſint pares,
Vterque feſſus ſymbolum alteri & daret.

Minuit

Minuit præſentia famam.

NIX *ſtat inacceſſo quæ montis vertice, nullis*
Sint licèt vrgentes, funditur à radiis.
Vt valeant vires iuſto eſt opus interuallo,
Fitque repercuſſus fortior vſque calor.
Quid, quod in humanis minuit præſentia famam,
Profuit obſcuro ac delituiſſe loco?
Prodidit ignaros audacia, quoſue φιλαύτους
Dicimus, at timidis nec licet eſſe nimis.
Multi quos ſtudium, & commendat Pallas amica,
Dum tacuere vigent, publica ſcripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM *tulit non qui incipit, aut mouet*
Insigne opus, nam quilibet id potest:
Finem sed imponit supremum,
Hic meritos refert triumphos.
Homerus Vlyssem πτολίπορθον, &
Victorem, Achillem nec vocat grauem.
Aiax licèt sit strenuusque,
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam insuperabilem
Turbabit, at qui composuit Deus
Est solus, hic nam sæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res

Res humanæ in ſummo, declinant.

IN MEDIO *librat Phœbus dum lumina cælo,*
Diſſoluit radiis, quæ cecidere niues.
Cùm res humanæ in ſummo ſtant, ſæpè liqueſcunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miſeros hæc eademque manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaque dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citiùs quàm leuat aura roſas.

Reme-

Remedium tempestiuum sit.

QVÆ nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,
Seroque præuisis sæpè fenestra patet.
Per rimam inseruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Præcipuè à tergo si instes, noceasque cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras subitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vsta ruunt.

Sus lutulenta ſequitur.

VNCTIS *trahuntur qui culinis, aut penu,*
Veniunt libenter ad paratas & dapes,
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur conſequi.
Laudatus eſſe vis ſi, amato quæ bona,
Et pura, non mendaciis beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS *à ſtimulo nequicquam motus acuto,*
Lentus ad agricolæ verbera pergit opus.
Indocilis ſemper denſa cute ſpernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος habet.
Quem vis ingenij præſtans, ſtudiumque, laborque
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea ſit greſſu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuſte ſequare, canis,
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muſcam, nec minus ac ſemper hirundo fera eſt.

Poëtica ad Dionysium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, consecter seria, ludos:
Nil est tamen proprium, imitor sed omnia.
Et veris soleo ficta, his miscere vicissim
Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figuræ
Sunt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
Non mihi materia, aut pannus, deest vnica forma,
Vestisque singularis, induor tamen.
Ars sed enim maior variæ aptam nectere vestem:
Videor iners, sed artificiosissima.
Non mea sum, fingor, cælestis spiritus intus
Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυ-

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA *dum laqueos imitari ſtulta doloſos*
Geſtit, in inſidiis ſe capit illa ſuis.
Singula qui inquirit ſine cauſa, turpiter errat,
Et πολυφραγμοσύνη ſe in ſua damna vocat.
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
Ac leuiter nugis prandia opima ſequi?
Magna licèt tulerint interdum munera curæ,
Immodicæ fatuis ſed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque ſimia ſtulta tabernæ,
Præcidit propriam, ficta ſequuta, gulam.
Quæ tua conditio poſcit moderare libenter,
Dumque iuuas alios, ſit tibi cura tui.

Diuitiæ inutiles.

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid prosunt, si non pandantur in vsum,
Atque ferant miseris subsidiumque malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara
Condita sint, imis si lateantque locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu stultos, qui se inuisos fecere negando,
Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.
Viscera si terræ scruteris copia quanta
Se offeret, indignè quàm premit omne specus?

Docti

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES *Diuûm Latonam ad ſicca fluenta*
Corripit, ac victam cedere poſſe monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymoſa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratque Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vſque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod verò ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento naſcitur, humor
Algidus aſt prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam ſuperet vis ignea, vitam
Hæc largitur enim, non ſine temperie.

In ſecundis conſiſtere laudabile quoque.

ORPHEVS lyra valebat,
Olor faceréque ſemper
Fuit, ſuaue cantans.
Poſt hunc bonusque Homerus,
Philomela cui dicata eſt,
Tanquam loco ſecundo.
Sed rectiùs ſecundum
Illi locum dediſſent:
Nam vt Pſittacus meretur
Primus, loquax ſecunda

Pica,

Pica, iste vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos potest, gradum qui
Laudemque non tenere
Primam queunt: sed inde
Virtute mox sequentem.

προδοσέϊρος exosus.

CÆCVS *amor nunquam ratio quid dictet honesta,*
Et quid conueniat, quid noceatque videt.
Sed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
Donec corripiat, perdat & omne genus.
Quid Niso imperium rapuit, Minoaque regem
Auxit, quàm natæ consceleratus amor?
Impia quid lucri tulit, an Cretensis amore,
Tot curis tandem fessa, potita fuit?
Hostem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
Omnia postponit, spretus vbique iacet.
Qua spe soletur metuentes proditor hostes,
Quem cuperet nunquam se genuisse parens?

Indu-

Induſtria naturam corrigit.

TAM *rude & incultum nihil eſt, induſtria poſſit*
Naturæ vitium quin poliiſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereque iacentem
Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nónne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centũ oculos habeas, totidẽque ministros,
A specie veri fallimur, arsque capit.
Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
Nilque adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis sibi ab insidiis caueat si fraude tegantur?
Non ficta quantum præstat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quisque sibi viuit, cuncta regitque dolus.
Dic simul occisum custodem, nam solet osor,

Sint

Sint oculi ignauûm quotlibet, esse Deus.
Denique segnitie mota, & torpore reciso,
Aeternis certat gloria sideribus.
Inde suam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus tristi splendor ab ense venit.

Ridi-

Ridicula ambitio.

QVID *non ambitio persuadet dedita vanis,*
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
An non ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere consuerat, notior esse cupit?
His igitur tandem missis vt spargere in Orbe
Nomen heri possent, atque sonare procul:
Pristina continuò repetebant carmina sylvis,
Annonis & votum docta fefellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,
Stamina si rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quaeso, firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus tristia fata rogi.

Cur

Cur ſues cancris veſcantur.

Sus capitis curat grauiorem ſæpè dolorem,
Dum cancros fluuiis qui generantur, edit.
Collige verborum quæ ſit ſententia paucis,
Singula nam proſunt moribus apta bonis,
Qui vitiis ſeſe dedunt, & praua ſequuntur,
Ad frugem nunquam mens niſi verſa redit.
Eſt opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retro, quomodò cancer, eant.
Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Conſilio vt liqueat pœnituiſſe mali.

Vſus

Vſus, non lectio prudentes facit.
Ad Fuluium Vrſinum ſuum.

NON *doceo ſemper, non eſt cur ſæpè reuiſas,*
Lectorum memorem pagina noſtra facit.
Poſſidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò ſi nos verſes, relegasque ſeuerus,
Si non vtaris, contineas'ue memor:
Nunquam proficies, perit labor, atque lucerna.
Officij hoc noſtri vt te moneamus erat.
Id quoniam rectè noras doctiſſime Fului,

Impri-

Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum insignem, rarumque tueris,
Ingenio multos restituisque libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
Prosimus quibus est copia nulla, vale.

Vel

Vel minima offendunt.

PARVÆ etiam caussæ magnos in damna vocarunt,
Scrupulus incœptum nónne moratur iter?
Ingens è Ponto piscis defertur in Istrum,
Husonem vulgò Pannonis ora vocat.
Paruulus aduersonare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, nostras hoc cumulatque dapes.
Quàm leuiter prædapotitur piscator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huso relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica salis meritam cogit adire crucem.

Varij

Varij hominum ſenſus.

Ad Franciſcum Forgaz Epiſcop. Var.

QVÆDAM *anus in ſacrum portabat crania collem,*
Oßibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania verſat iter.
Illa videns labi diuersè cuncta retrorſum,
Quodque adeò diſcors ſemita ferret onus:
Quid mirum ſi tot ſenſus, quot in vrbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oßibus vna via eſt?
Nonne iecur Tityi reſtat, ſubitoque renaſcens
Exercet variæ quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Temeraria ignorantia.

Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCÆ *sunt temerariæ, & molestæ,*
Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
Has vt fortis, & inclytus repellit,
Nec suffert, ita literas colentes
Mites sunt studiis, loquacitatem,
Ignaros, temerariosque vitant.
Hi audent quiduis enim mouere vbique,
Auresque obruere elegantiores.
Ceruus cornibus abdidit relictis

se,

Se, maremque piget, magè est pudicus.
Sic quos expoliunt nouem sorores,
Et florent solida eruditione:
Hos lenes videas, parum & loquentes,
Nec nugas modò venditare inanes.

Periculum in promptu.

SÆPÈ malum expertus tacta torpedine conto est
Piſcator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licèt in fundo piſcis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum eſt frigore, ſæuit iners.
Fatales veniunt caſus, ſperataque nunquam
Damna, licèt caueas, effugiasque procul.
Nil ſine fraude agitur, quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda ſolent impediiſſe magis.

Inte-

Interiora vide.

FORMA *tibi præſtans, oculi cum ſidere certant,*
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitiis animus, mens vndique, corpore toto
Atque ſinus pleni, mixta venena latent.
Eſt manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥστε καλῷ μήλῳ nil color intus habet.
Ergo puer multum ſoli ne fide colori,
Ni probat hunc virtus, quî mihi pulcher eris?

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngariæ.

NIL *mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,*
Multaque perpetuis motibus acta, vigent.
Si tamen in foſſas deriues, atque paludes,
Vim patitur, dotes nec tenet inde ſuas.
Dulcibus amittit vires, nitrique vapores
Exhalant, quoties mutat origo noui.
Plus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
Atque ſuo durant quælibet apta loco.
Pignore commutat ſuaui tranſlata veneno

Perſicus,

Perſicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in mediis patriæ tot cladibus actæ
Concordi proceres ſubueniatis ope.
Nec vos exoſæ mentes, propriæque ſalutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæſo Mathiæ
Eſtote, ad quorum nomina Thurca tremit.
Diuerſum ne vos ſtudium diſiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli ſit, qua virtute Ducemque
Inſtructum cupiam, ſi præſtet fortibus auſis,
Ni piget, en breuibus declarat ſymbolon iſtud.
Conſilio celerem decet, eloquióue potentem
Eſſe Ducem vt caueat, tardos, Martisque peroſos
Exacuat, regat, inflectat ſermone ſuaui.
Cùm proprium eſt paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusque animo reliquis præcurrat in hoſtem.
Anguibus & ſtudium pacis, fœdusque notatur.
Nil tamen hæc proſunt, vacua eſtque ſcientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orſus.

Abſit

Abſit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt ſequier poßit veſtigia miles,
Quem videat propriis parentem legibus vſque.
Hunc fore victorem credas, dignisque triumphis
Imperioque ferentem æui venientis honores.

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.

NATVRÆ *multa est cognatio mobilis, atque*
Prodiit æternis, illaque nosse monet.
Est etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
Sed patitur, soluit tempus edaxque breuem.
Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
Compositis abeunt partibus, atque iacent.
Illa sed excelsa manet, & stat sede perennis,
Temporis ac nullis motibus obiicitur.
Ocia amat, mentem pascit, non vtilis omni,
Huius tu sobolem sed cole præcipuam.
Vtque solent τ' ἤθη vitam cumulare benignè,

Τοῖς

Τοῖς μετὰ ſic φυσικοῖς præfero ego φυσικὴν.
Illa tibi effigies monſtrabit dextra, manusque
Accipitre aërio prouida templa Deûm.
Altera pars grauis eſt elementis atque caducis,
Et Veſtæ templo quæ tibi Terra ſiet.
Attamen his potior cunctis ſit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

DVM *me venatur, ſequitur piſcator auarus,*
Decipio effuſo prompta liquore manus.
Obſcuri latices me condunt, cernere tectam
Atramenta vetant, abdita tuta nato.
Sic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſéque tuentur ope?
Donec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutet honore graues.

Diſplicet

Displicet immatura Deo mors, nulla potestas
In vitam, supera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad saxa colore
Se induit, atque alias iniicit vsque moras.
Tu qui præstiteris tantum, possisque, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Gene-

Generosis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

LILIA *Fuggeris donans certißimus autor,*
Hæc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Quidquid & addiderit virtus, tempusque serenum,
Compositis sit idem ius, sit honosque volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idque docet largior vsus opum.
Nam quibus hæ causis veniunt, commercia digna
Orsibus, & laudis nomen habere solent.

Viuite

Viuite concordes linguarum dotibus aucti,
Crescite multiplici semper honore pares.
Inuideat nemo, noceat minus osor iniquus:
Assiduos meritis vesper, & ortus amet.

De

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

O D I *ſympoſij memorem, dubiæ & ſimul*
Litis: nam calices volo, verbaque libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumque cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Spes

Spes certa.

PASSIM *mortales ſpe ſeducuntur inani,*
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis eſt ouis dubium, ſint candida quamuis,
Nónne mouent ſtomachum, damnaque ſæpe ferunt?
Si Gallina tamen genitali hic incubet igni,
Ac foueat præſens ſubdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo,
In tutis igitur ſpemque decusque loca.

Epidemiæ potior caussa.
Ad Ioan. Baptistam Razarium.

TETRAM *nimis describit, ac luem grauem*
Graiugenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infestus suis radiis potest
Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
Est medicus & simul solet depellere
Noxia, cùm libuit, salutis auctor integer.
Sed quod cadebant bestiæ primùm solo,

Tardius

Tardius atque homines ſenſere tabem poſt malam,
Erectior quia ambulat, nec ſpiritus
Peſtiferos ſubitò traxere terræ in intima.
Cœlo hæc Achiuis pœna venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc,
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

DICITVR *interna vi Magnes ferra mouere:*
Perpetuò nautas dirigere inque viam.
Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieque monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec subito dubius fluctuet illa malis.
Pax coëat tandem, Christe, vnum claudat ouile,
Liique tui verbi iam dirimatur ope.
Da, sitiens anima excelsas sic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis eſt omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

DVM *mollis, bibula & ſcopulis auellitur vdis*
Spongia, vim veluti ſentiat illa, tremit.
Quò magis eſt viuis iniuria, visque dolenda,
Hinc odium, cædes, vltio mœſta, furor.
Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
Et ceſsiſſe parum dedecus eſſe putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc diſtendit & vnda,
Triſtia non meritò ſic toleranda bonis.
Iuſtus erit vindex cunctorum crimina quærens,

Se huius qui patitur sustineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modestis,
Impia iudicio fex peritura Dei est.
Nilominus studeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam sic stimulum inuidiæ.

Deum

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVIDQVID *inest nobis, venit altis sedibus, omne*
Teque iuuat, gratus si modò suscipias.
Nam velut è cælo si pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerso non trahet esca loco.
Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt astra dedit.
Hanc aliis sobolem præfert, æterna tueri
Atque velit semper iussa paterna sequi.
Præmia proponit largus, pœnasque luendas,

Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, ſumme pater, tua ſit quæcunque voluntas,
Cæleſti immeritos ſede locato, precor.

Æſcu-

Æſculapius.

Ad Volfgangum Lazium polyhiſtorem.

QVÆ cernis Medici referunt inſignia veri.
Noctua, cum baculo ſerpens, dextraque ſalutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Aſclepiadi tribuebat docta vetuſtas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitque valetudo ante oculos, non ſordida lucra,
Hinc vigil & norit caſus prædicere morbi.
Eſt ſacra gallina, vt victum præſcribat amicum,
Et ſucco tenerum, vires vt conferat ægro.

Γλαὺξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licèt imberbi fingatur Apolline natus,
Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire
Suscipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt subita morbum credat mutarier hora.
Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
Currit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum.
Pileus insignis quia morte eliberat atra.
Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
Hæc adeò Lazi custodis, clara Vienna
Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
Et sese tanto securum iactet alumno.

Nemi-

Neminem ſors continet ſua,

Ad ſe ipſe.

NEMO *ſua potis eſt contentus viuere ſorte,*
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiusque locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſas nummoſus prædicat arcas,
Agricolam docti, quos magna negotia vexant,

Grami-

Gramineas iactantque casus, victumque modestum.
Hi contrà læsi, cùm iurgia dira fatigant,
Vel cælo segetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod si cælestes illorum vota, phrenesim
Audirent, rueret subito in contraria vulgus.
Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.
Naturam paucis reficis, nec diues egeno
Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,
Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
Sint maiora licèt, quàm cura domestica portat.
Pignore sylueſtris mites superat quoque pomos.
Caprificus cumulat ficus, non illa sapore
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
Cræsus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Quàm pietas Christi, vanescent puluere in auras.

Gene-

Generosa vestigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuinæ munera sortis
Non eadem, & variè distribuisse Deum.
Ante solet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduersum cogit solem quoque sollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:

Natu-

Naturam retinent relliquiæ'ue parem.
Sic quos commendat genus alto à ſanguine Regum,
Conſpicitur, ſignum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denſo ſic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosque tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum ſuſpiciende Comes.

Amor

Amor dubius.

AMOR *venuſtis imminet,*
Venuſtiores ſeparat,
Secutus haud ſemper capit.
Ciens cietur mutuò,
Moratur & ſpe ſubdola.
Amaror hoc ſuauior,
Et nullus eſt amarior.
Habens habetur lubricus,
Quantum addit aufert flammulæ,
Cor alterat ſæpe & die.
Vt follis eſt in flamine,

Non

Non dat priùs, ni acceperit.
Mora eſt amor ſolubilis,
In ſpe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
Ludens, inanes ebrians,
Plenos leui vacuans modo,
Vigens calore frigidus,
Præter nihil dans ſpem & metum.
Nudum caue puellulum,
Nam vulnerat ſæuiſsmè,
Sed curat haud tutiſsimè.
Mellitus & ſubblandulus
Subegit omnes cælites.
I, pòſt tribuas cupidini
Incertior certiſsima
Dolore qui torquet graui,
Grauem tamen nec ſenſeris:
Virtutis aſt amor ſibi
Conſtat, nec aufert præmia.
Ornans ſuos laboribus,
Memoriam nec immemor
Fraudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos poſteà,
Sequamur, & ſequentibus
Annis ſecuturum decus.

Dulce

Dulce venenum.

DVM coit in ſuauem mas vſum, vipera hiulco,
Si non vana fides, excipit ore caput.
Pòſt vbi ſe ſatiant, & conſuetudine longa
Impleuere, gulam dentibus illa fidit.
Luxus ſuaue malum, non ſentis, paſcit edendo,
Cumque bonis vitam ſuſtulit ante diem.
Quid mihi poſt mortem natorum illa vltio prodeſt,
Quod matrem nixus corripuêre nece?

Nullus dolus contra casum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS *non miratur noua quæ spectacula nuper*
Danubio sunt visa soluto?
Bruma gelu pingues latè compresserat agros,
Plaustra vehebanturque per Istrum.
Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe

Versat

Versat equos, dissoluitur vnà,
In partesque abiit glacies, vulpecula præceps
Corripitur, frustoque residet.
Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter insolitumque natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobonæ capiatur in oris.
Iam dic, quæ casus contra vigilantia prosit,
Quis dolus hæc caueatque futura.

Empta dolore voluptas.

STELLATAM *oſtentat caudam Iunonius ales,*
Sed natibus monſtrum cælat, ineſtque vorax.
Ducitur à tergo vinctus qui paſcit edacem,
Quicquid erat lucri prodidit, inque feram.
Cui meretrix forma placet, vtque colatur ineſcat,
Perpetuò ad turpes cogeris eſſe nates.
Has alis, & ſemper veneraris donec abundas,
Pauperior cùm fis, pellit amica foras.
Heus fuge ſcorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E Venere & Baccho, ſemina mortis eunt.

Neceſ-

Necessitas dociles facit.

Ad Joan. Panithy, sororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames simul?*
Natura sæpè his nam solet mutarier.
Formare vocem Psittacus consueuerat,
Hero & salutem dicere, ac molestias
Lenire Cæsaris: loqui necessitas
Coëgit & Crœsi parentis filium.
Auiculas cernis sitim vt leuant suam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clausum penuque rostro vt inquirant suo.
His disce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio est, sagaxque dictio.

MATICA SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA MARTIN

Sera parſimonia.

SEMPER *eris pauper reditus ſi ſumptibus æques,*
Et larga dones munera cuique manu.
Enumera cenſus, ſubduc ratione ſuperſit
An multum, lapſo & menſe quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne ſede morere:
Marſupio reſtet quantula ſumma vide.
Ne ſenium, morbi, duris & rebus egeſtas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen inſideas partis, non craſtina verſes
Sollicitè: fructus ſit mediocris opum.

Sapientia

Sapientia insipiens.

Arnoldo Arlenio suo.

A' CEREBRO *sensus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua spiritus arce datur.
Haud secus ac cotis ferrum, licèt ipsa secandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui sua distribuunt, aliisque cauere videntur,
Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.
Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetustos
Cum libris frustra quærimus Orbe leui.

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS *quidam vites, nondumque calore*
Maturum arripiens gustat, damnatque racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Austero imbueret succo sua labra viator.
Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt
Expectare, minùs cupiunt subiisse labores.
Ardua sunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
Tempore sed fiunt opera, & pòst mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formosa puella,
Casta & ἄοινος enim, sidus nec palmiti amicum est.

Versura

Verſura inextricabilis.

VERSVRAM *facio, quod ſoluo debeo ſemper,*
Promouet & quantum pes, tenet alter item.
Nomina conficiens mihi non, ſed lucror amicis;
Pro me, proque aliis angor, vtrunque nocet.
Alterius qui vult opulentior eſſe crumena,
Non ſua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto eſſet ſatius curarum demere partem,
Ac tenui, modò ſit commoda, veſte tegi?
Quid mihi ſi plumis alienis induor, intus
Nil proprium quod ſit poſtmodò poſſideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorſus
Fit: nam quod monſtrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua & Coniuncta.

Ad Francisc. Robortellum.

ÆREA quæ turri auditur campana, monetque
Ad sacra conueniant vir mulierque Deûm,
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,
Hæc operam tradunt mutua, vimque sibi.
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam studium sine diuite vena
Fert laudem, vnde quid contulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesque;
Te schola miratur, te Venetique colunt.

Otium

Otium ſortem expectat.

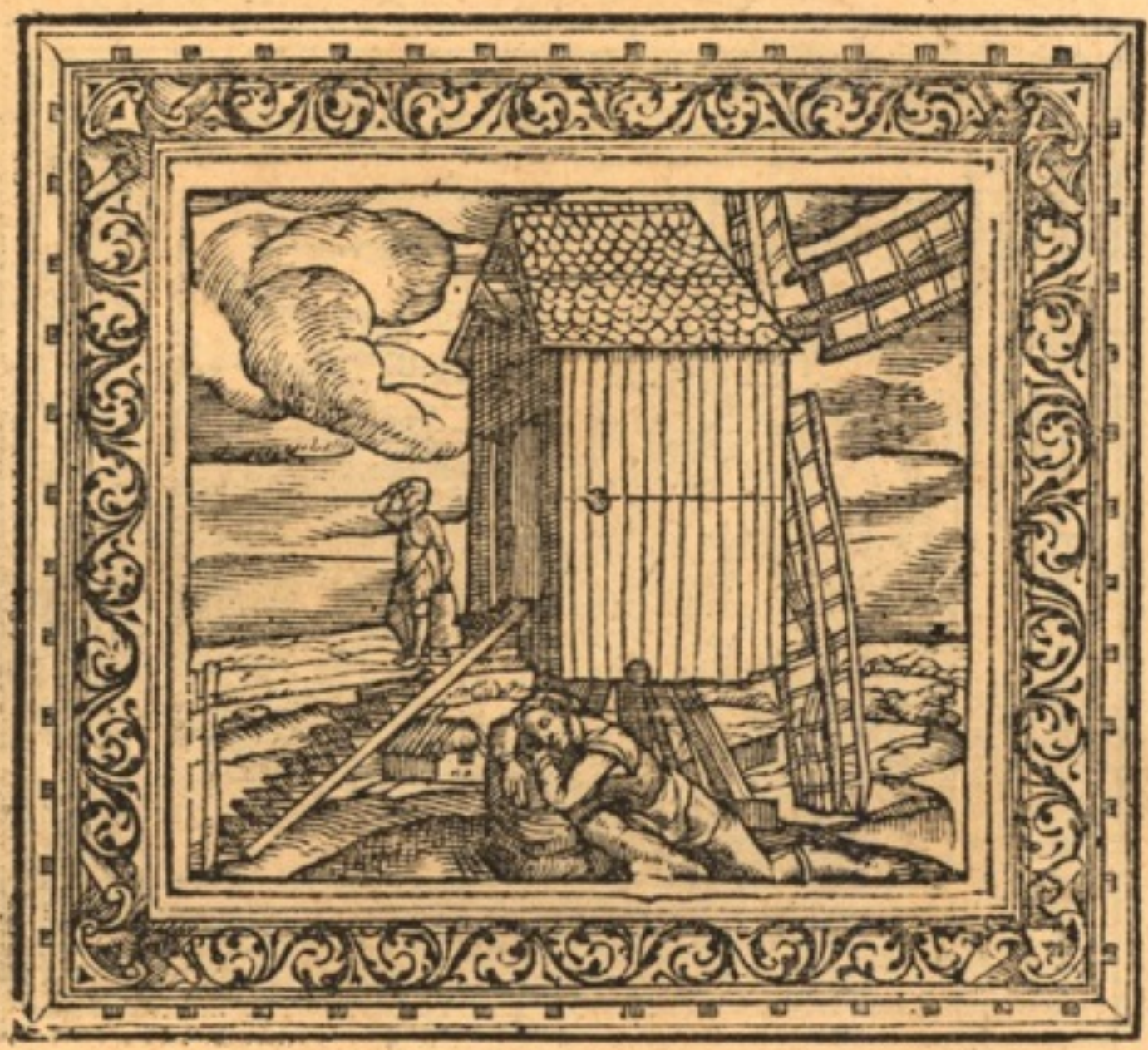

COLLE *molendinum paruo ſtatuere parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantque molæ.
Omnibus vt vitam auxiliis ars protegat, ornetque,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Aſt ratio melior quàm ſuppetit vnda perennis,
Flabraque dum deſunt ne rota ceſſet iners.
Ventiſona ignauis ſimiles, quibus otia cordi,
Dum ſortem ſperant, ingenioque vacant.

Mixtus

Mixtus ſtatus ὀυκ ἄνευ ἄρχοντος πρώτου.

FLORILEGÆ *quod apes faciunt æſtate vagantes,*
Illarum mixtas more ſequamur opes.
Hæ Regesque Ducesque colunt, his ſemina mentis
Æternæ, & parent legibus, arma cient.
Obſeruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præeſſe volunt.
Nil ſine conſilio Princeps, reliquusue ſenatus
Suſcipit, ingeſtum ſicque tuentur opus.
Exercent Martem, ſunt his ſimulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmia dantque bonis.
Has tibi proponas: niſi ſit pietate Monarcha,

Qui

Qui ſine re tantum nomen habere velit.
Ipſeque non minùs ac alij, ſua iuſſa capeßit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non

Non dolo, ſed virtute.

BERGÆ (*eſt oppidulum mari propinquum*
In pinguem patet vnde iter zelandum)
Nuper ſimiola edidit notandum
Exemplum, ſimul & dolo iocoſum.
Nam cùm caſtaneas foco ſepultas
Vidiſſet, cinerem inſtitit mouere,
Prunas ſed metuens, ſtatim catelli
Stertentis pede ſurripit coacto.
Res eſt digna fide recentiori.
Laus eſt alterius malo cauere,
Sed fraus eſt alij dolo nocere.

Fraudes

Fraudes nectere qui ſolent malignè,
Quærunt commoda ſic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducesque,
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius ſanguine diuidunt furores.

Stultitiam

Stultitiam patiuntur opes.

MVLTI *quos opibus Deus beauit,*
Aut Fortuna, ſolent leues abuti
In res prodigialiter nocentes.
Vt queis ingenium foret benignum,
Et doctas ſequier velint camœnas,
In faſtus abeant, opes morentur,
Nulli vt conſuluiſſe, nec iuuare
Dignentur premit vt bonos egeſtas.
Nollem diuitiæ mihi darentur
Iſtæ, queis decus, & perenniores
Laudes impediuntur, ac mouentur.
Quare ſtultitiam pati venuſtus
Vates dixit opes, nec expetendas,
Fortunatus eris, ſed haud beatus.

Partium τῆς οἰκουμένης ſymbola.

Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST regio quæuis climate certo
Aëre diſtincta, & commoditate.
Quælibet haud quiduis terra feretque.
Africa monſtroſa eſt ſemper habendo
Antea quod nemo viderat vſquam.
Fert Aſia immanes frigidiore
Nempe ſolo apros, & nimbigera vrſos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europæ temperat aër.
Taurus vt eſt fortis, bufalus vnà.
Ergo ſit Europæ taurus alumnus,
Africæ at inſigne ſitque Chimæra.
Sint Aſiæ immites vrſus, aperque.

Quibus Respublica conseruetur.

NON *satis est Regum titulos, insigne, coronam,*
Atque magistratus gerere, vt Respublica firma
Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
Nempe suos redamet ciues, patris induat artus,
Præsentemque statum foueat, nec mutet iniquè.
Legibus, vt reliqui, propriis & pareat author.
Protegat insontes, vitiosos pellat abusus,
Hostibus occurrat, valeat subiecta tueri,
Vnde sit, accipiat: quid enim imperium sine neruis?

Præcipuè ſtudeat cultum retinere Deorum,
Inde ſuis promptè, atque aliis tribuiſſe benignè
Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.
Qui moderantur onus, prudentes, quàm ſapientes
Sint magis, exemplis dignos teſtentur honores.
Laus virtutis enim non ſcire, ſed actibus, vſu
Et præſtare : decus ſequitur, ſic pax'ue perennis
Rectorem, ac ciues longum ſeruantur in æuum.

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

Qvi vigiles ſtudiis noctes egere, dieſque
Parcere non oculis, nec voluere ſibi:
Hos celebres lato nomen diſſeminat orbe,
Ac ſimul in cælum fata ſuprema vehunt.
Mortua non mors eſt, quæ etiam poſt funera viuit,
Hoc decus à Muſis, præmia tanta ferunt.
Id cutè nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
Iſta ferè Brugis, Viues Lodouice, ſepulchro
Addita ſunt veſtro ſymbola marmoreo.

Præcocia

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA *si carpas, & quæ matura colore*
Non benè sunt, hora spes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem
Momento simul hæc, interitumque vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore superbo
Ante diem emisso caule statimque perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num soleat pignora ferre sibi.
Floribus haud tuta est properãs quoque amigdalus ipsa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ subito vis carpitur igni,
Et viduus sese conficit ipse calor.

Partes hominis.

PRÆCIPVAS *nostri partes tribuere vetusti*
Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra non bile senescit,
Tristibus & vitam sustinet ille modis.
Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
Namque putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis est cupidus Mauors in prœlia ducens,
Cor, cerebrum Phœbi, quippe calore vigent.
Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorque
Renes & generis membra cupido fouet.

Ambi-

Ambitio.

QVOS *leuis ambitio inflauit, populiq́ue fauorem*
Muneribus captant, gloria vana ſubeſt.
Hosq́ue vtri pleno aßimiles, ventoq́ue tumenti,
Nam arbitrium vulgi ſemper inane ſonat.
Qui tribui veram ſibi laudem quærit, ineptos
Contemnat plauſus, iudicioq́ue regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasq́ue tuetur:
Laus & laudatis eſt placuiſſe viris.

Muſarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO geſta canens tranſactis tempora reddit,
Melpomene tragico proclamat mœſta boatu.
Comica laſciuo gaudet ſermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpſichore affectus citharis mouet, imperat, auget,
Plectra gerens Erato ſaltat pede, carmine, vultu.

Carmina

Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vraniæ cæli motus ſcrutatur, & aſtra,
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia geſtu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Muſas,
In medio reſidens complectitur omnia Phœbus.

Casus interdum natura supplet.

DICITE *mortales si quid mirabile dictu*
Vidistis, vel visuros vos creditis vnquàm.
Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,
Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.
Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
Interimens matrem fœtus deliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effecisset anhelo,
Porca suam sobolem dat casu mortua viuam.
Sic genitus fertur materno funere Bacchus,

Sit

Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fœtus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.
Sic pariter lucem mittit sus, datque soluta.
Vbera sic dolitura Atalantæ præbuit vrsa:
Lethiferum & casu mox commoda portat vtrique.

In

In ſponſalia Ioannis Ambij Angli, & Albæ Rolleæ D. Arnoldi Medici Gandauenſis filiæ.

ANGLICA progenies, & nobile pignus auorum,
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
Flectere tu noſti ingenuam virtute puellam,
Vinciat æternùm vt pronuba Iuno pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta ſecundis.
Creſcat amor ſocius, vos geminetque Deo.
Fœdere connubij ſtabiles ſimul æthere ſeruet
Autor, & optatum concelebretur opus.

Chriſte,

Christe, precor iam nunc sine amico vota valere,
Lætitiaéque notent nubila nulla diem.
Copula vera Deûm flamma confirmet eadem,
Natorum ac serie gaudia vestra beet.
Cernis vt hac tæda sint prospera cuncta iugali,
Ortus & occasus præuia signa vehant?
Quid vaga sic iuuenes torquent tua munera Cypri?
Legitimo præstat nónne nepote frui?
Adsit hymen, hymenæe veni, symphonia concors
Exhilaret cœtum, plectraque pulsa lyræ.
Sis genero fœlix Arnolde, tuumque vocato
Phœbum, vt eat natæ mitis alumna soror.
Pura fides, amor & castus, prudentia iungit
Concordes, retinet cura, tuetur honos.
Hybernum violas si tempus, & arida nobis
Iam flores tellus ferret, amata darem:
Nec rosa, nec myrthus deessent, non laurus odora:
Nunc tibi quod possum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

ODERAT hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,
Anxiat hæc, curas suppeditatque graues.
Quapropter cecidisse piro, fregisseque crura
Fertur, & auxilium non petiisse malo.
Suauibus à sociis, & consuetudine dulci
Qui se subducunt, vulnera sæua ferunt.
Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,
Cumque nihil causæ est, occubuisse velint.

At

At tu dum poteris, noto sociere sodali,
Subleuet vt pressum, corque dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorsus commercia, grato
Atque sodalitio, subsidiisque carent:
Aut Dij sunt proprij, aut falsus peruertit inanes
Sensus, vt hos stolidos, vanaque corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica sponte
Donata, in lucem mittito, si memor es.

Voluptas

Voluptas ærumnosa.

QVI nimis exercet venatus, ac sine fine
Haurit opes patrias, prodigit inque canes:
Tantus amor vani, tantus furor vsque recursat,
Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
A canibus propriis dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos pascit odora canum vis,
Venandi studium conficit, atque vorat.
Seria ne ludis postponas, commoda damnis,
Quod superest rerum sic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
Deperit externas corniger ista luit.

Consue-

Consuetudo praua.

REBVS *in humanis præpostera opinio vulgi,*
Ac sequitur morem, quem semel obtinuit.
Scindit enim panem ferro, quid mollius illo?
Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta,
Si tamen excutias, quid nisi stultitia est?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
Funditur in leso corpore virus atrox.

Insignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

HÆC insignia nuncij Deorum
Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
Est caduceus anguiger, crumena,
Cancer & lyra, vespa, gallus, alæ,
Hircus & canis, hæc notent quid audi:
Promptus ingenio satis, memorque est.
Prudentem eloquio, vagum, sagacem
Et furem, vigilem, ille fraudulentum
Dat rebus temerorium, ac seueris.

Hircus

Hircus vim eloquij monet ſtupendam,
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum.
Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, eſt trutina, vt ſuum cuique:
Eſt ferrum, inſidias necemque vitet:
Cauſsis eloquio locus, foroque:
Punitur gladio ſcelus, nefasque.
Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt conſona ſint, loquantur apta.
Hæc Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium præeſſe multis:
Namque hæc ſymbola habent ſuos ſequaces,
Et poſſunt ſtudiis ſimul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesque.

Vita irrequieta.

INDIA *fert apodes, quas tantùm ſuſtinet aër,*
Nuſquam conſidunt, perpetuò error agit.
Parturiunt intra ventrem, ſi credere fas eſt,
Ingens diuini muneris iſtud opus.
Hic certent miras vates euoluere cauſas,
Ne ſileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
Proficit, hunc auibus dic ſimilem eſſe nouis.

Temporis

Temporis iactura. *Ad pilulam.*

PARVVLA *cur fallis iuuenes tua ſigna ſecutos?*
An reficis vires, munera num'ue refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vſa
Tu propriis extra limina ſalua fugis?
Mox inuenta places, iterumque redempta moueris,
Ac ſolita toties isque redisque via.
Aegris haud verita es certam ſpondere ſalutem,
Qua ſanos priuas, inque furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas,
Conueniunt nugæ, fictaque verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abuſibus iſtis
Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur ſumptus minuas, & tempora multis
Reſtitue, aut nunquam ſufferat aura leuem.

Dij cœpta ſecundant.

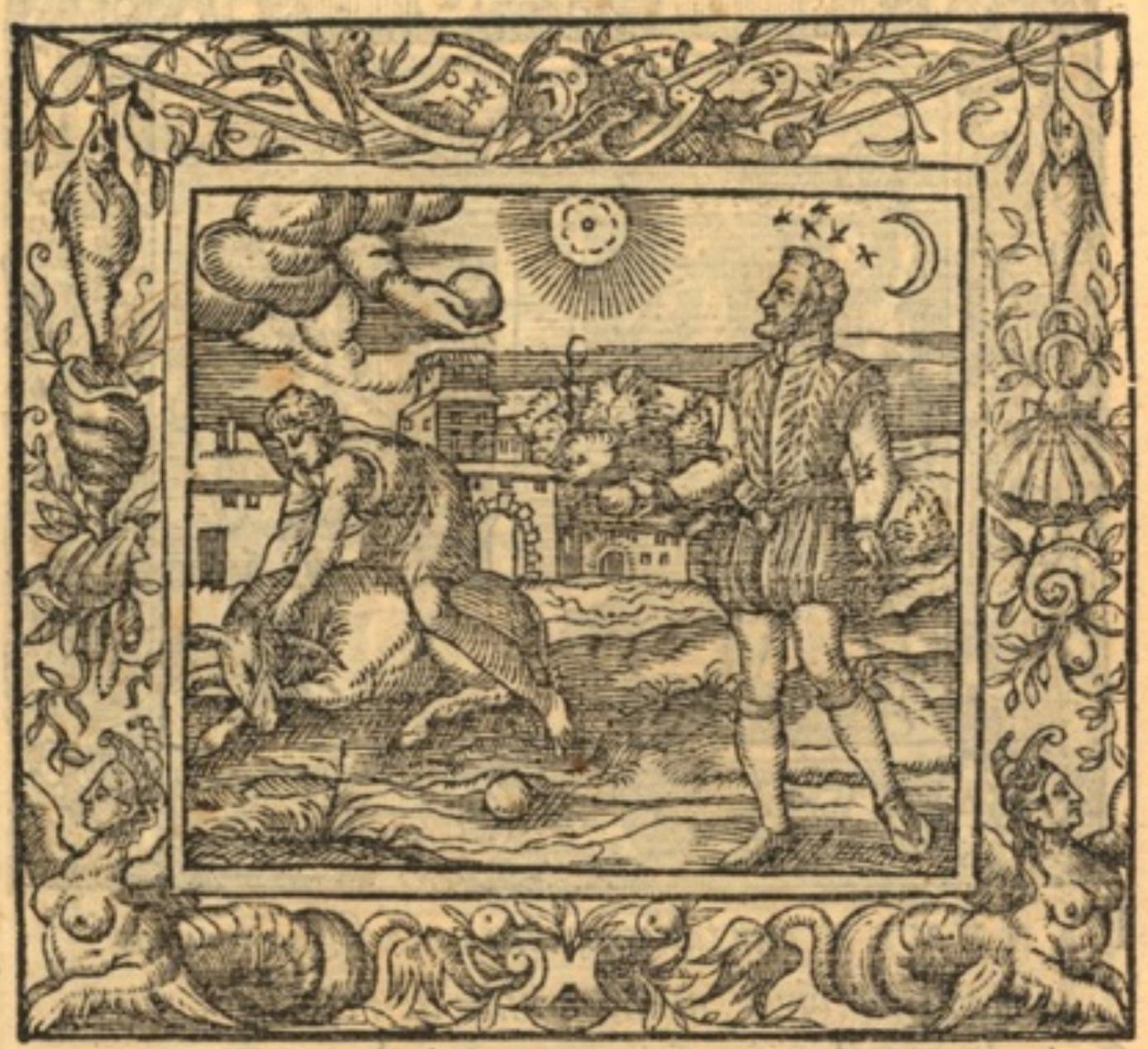

IN terram pila quæ iacitur conuiſa reſultat,
Et leuat in medium ſe aëra, prona redit.
Excipit hanc denſis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conſcia vota manus.
In Superis quiſquis ſolitus ſpem ponere curæ
Audeat, en cœptis protinus aſtra fauent.

Simul

Simul & ſemel.

QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc diſcordiam,
Nobis, quod cauſſas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti noſtræ ſimul indidit vſus,
Poſcebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & ſimul minutula.
Non ſpacium, aut tempus tum partibus interceſſit,
Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum ſeparet ardor,
Non ſuperet hæc opinio.

Tempestiua prosunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM *Thirus deponit quolibet anno,*
Induitur pellem mox iterumque nouam.
Hunc si persequeris, qua se solet exuere hora,
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita frustratus longas remeabis ad ædes,
Bestia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui sequitur, discernat tempora, causas,
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque suum poscit tempus, sunt munera Veris,
Autumni, atque hyemis, fit vicibusque calor.
Colchica Ver, Aestas segetes, Autumne racemos
Das, vrensque typhas Bruma regignit aquis.

Interdum

Interdum requieſcendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores
Horis ſunt repetendi, animus ſimul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ ſua pignora non ferunt quotannis,
Alternis ſed, & arua noualia per vices quieſcunt.
Nil durare poteſt ſine commoditatibus remiſsis.
Arcum ſi nimium, ſubitoque velis, diuque tenſum,
Frangetur, feret haud alias volucres, dein ſagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe ſolent, faciuntque habiles minus vſibus ſeueris.
Ergo eſt optima tēperies, mediumque vtrinque ductum.

Nullum malum ſolum : vel,
Vno bono ſublato, mille exiſtunt.

HERCVLEIS *quanquã manibus fortiſsima quæque*
Monſtra, truces, domitæ atque occubuêre feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abſciſſo vertice creuit opus.
Quoque magis peſtem iugulat, capita vndique collo
Aucta renaſcuntur, cædeque monſtra valent.
Haud ſecus indignè quos iactant fata, malorum
Augeſcit numerus, vim cumulatque dies.
Vno ſi expediant miſeri ſe, mille recurrunt

Damna,

Damna, labore nouo pristinus estque minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida sustulit ætas:
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita est caussa, decem redeunt.

Neglecta

Neglecta vireſcunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clariſſimum.

VT ſcandit muros hedera, & latè petit altum,
Sit neglecta licet, nulla manusque colat:
Sic multos videas odium quos preßit iniquè,
Virtutem in primo conſtituiſſe gradu.
Tandem ſponte virent, alit & prudentia dignos,
Vt ſerpens hederam non ſinit, inque habitat.
Ingenij ſemper florebis laude per orbem,
Sis licet Harlemi, tuque latêre velis.
Largius effundet ſubitò ſe gratia Regum:

O'ux

Οὐκ ἐιρῶνα volet plena fouere manus.
Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
Num reficis pulsa tu probitate sitim?
Nónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
Macrior alterius fis, necat esuries?
Obscurum hæc eadem momum, clathrisque remotum,
Te sequiturque simul zoile pœna grauis.

Grammat.

Grammat. Dial. Rhetor. Hiſtoriæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT *tres præſtantes diuerſa veſte Puellæ,*
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex hiſtoria eſt, lux, cuſtos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, propriis affectibus obſtat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine ſimpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc ponè Rhetorica eſt ſequens loquacior.

Quæ

Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Vestita longo syrmate atque obambulat.
Et studet efficto lucrari schemate caussas,
Dum se venustis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
Premendo nil vrgens suauiter liget.
Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de suo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitque,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Assimilata fuit variæ quoque lumine Phœbi,
His sed parum iuuabere absque grammatis.
Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
Grammaticæ iners statuet nihil perenniter.
Historia vt canis alatus, Rhetorque Chimæra,
Sphynx Logice, tenet has Virgo, columna teres.

Pulchritu-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equis'ue,
Cursu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Pisces natare iussit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ restabat.
Concessit at loco horum
Formam, placere possit
Qua, vincere & seueros
Ignes, acuta tela.
Tantum potest venustas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

TARDVS *Strephiades fuerit miſer ad dolos notãdos,*
Queis poßit eluſiſſe creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Denſis nec iſta nubibus ſcrutari.
Res ſi digna foret ſtudiis, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesque doloſque ſenem meditari ineptius nil.
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo ſciat fatuus benè moribus dicare
Dum tempus, ætas apta fertque, natos.

Imprudens facinus.

INSIDIIS *captat mures, ſequiturque nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem maleſuada Cupido,
Murmure ſed furtum prodidit ipſe ſuum.
Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
In cruce ſupplicium non benè cautus habet.
Illicitæ & quamuis lateant nos ſæpè rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

Tole-

Tolerantia.

FORTIS *in aduersis animo non frangitur alto:*
Sed contra semper promptius ire parat.
Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Pascitur hic læsis, vincula nulla timet.
Aureus vt foliis & lento vimine ramus
Auulsus simili pignore, fronde redit.
Non minor & mens fit varijs exercita curis,
Quóue magis demis copia maior erit.
Augescunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum absumit, perficit illa labor.

Perſei fabula.

PERSEVS *Gorgonis abſcidiſſe fertur*
Palladis clypeo caput tremendum,
Equo & præcipiti procul tuliſſe.
Qui ſe delitiis libidinoſis
Dicarunt, gelidi rigent ſopore,
Membra & humidiora pituita
Facta pòſt ſtudiis parùm Mineruæ
Sunt apti, ac remorantur aptiores.
Hæc tu ſul ſidio fauentis almæ
Vinces Palladis anxio, & labore

Doctri-

Doctrinamque plagas feret per omnes,
Et spargèt decus eruditionis
Latè alatus equus, vehet perenne
Fama nomen & orbe, posterisque.
Stratam Mœonides quoque à Minerua
Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc sunt persica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum sui relinquens.
Vel sic: res benè fortiterque gestæ
Scriptores pariunt bonos, aluntque.

Physica & Ethica, *Ioan. Aicholz medico.*

NATVRA *exercet tectis indagine rebus*
Mentem, ne cuiuis cognita mox pateat.
Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
Id studium præstat, vigil & solertia tandem:
Sit quadruplex mundi quódue reuelat opus.
Huius alumna sed est praxis, mandata capessens
Notitiæ, ac licitis vsibus apta nitet.
Socratis hæc placuit studio, quid enim sine rectis
Profuit exemplis Philosophia vetus?
Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
Altera, queis oculos aridum & os reficis.
Viuimus in dubiis, breuis est & vita, sodalis,
Occupet hanc prudens vtilitate morum.

In

In ſpe fortitudo.

CORNVA *qui tendit, volucres iraque ſagittas*
Mittere in aduerſum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, duriſsima chorda eſt,
Laxa nec infractum ſternere tela queunt.
Aſsiſtens quidam è ſociis animum addidit auſis,
Et monet arcum vti totum in ſua vota trahat.
Perfer & obdura, reliqua dum parte ſequatur,
Ille ait, hoc facimus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentque nefandum
Corripere, inuexit quod mala turba, ſcelus,
Auxilio adiuti diuino cœpta remittunt
Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.
Et mora nil animos frangit, ſed firmat in omnes
Euentus: tales quid meruere Duces?

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præstantior alter,*
Qui tenuit magni Troica sceptra senis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxque, sororque
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Frustra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.

Namque

Namque Venus Cytheræa placet, calor oßibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ ſuauia reddis
Pectora, quæque potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi ſola dabis ſolatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegeſis.

Eſt adeò Stygiis mens noſtra immerſa tenebris,
Vt non quæ bona ſint, quæ mala deſpiciat.
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioque perit plurima turba ſuo.
At reputes quæſo Paridis tu ſemper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum viuo prosum.

EN *quercus carie, & fulmine perdita,*
Trunco conspicior semper inutili :
At non sedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, sensus & infimus
Nutrimenta sinit contrahere vndique,
Nunquam desero suetum
Alendi officium meum.
Prosum trunca, nouis frondibus, augeo
Vestros ruriculæ continuò ac focos.
Quòd possum, licet ægra,

Vobis

Vobis vertice largior.
Vellent si pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines sollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:
Longè esset melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, prospero & æthere
Nostris afforet ausis
Cælo qui sedet alto.

Apta

Apta recipiunt.

Carolo Clusio.

ROBORA *quò puteis, fluuioque diutius insunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cætera dumque natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix testacea lædunt,
Mœsta cothurnici nilque cicuta nocet.
In medico non est semper sanetur vt æger,
Formaque naturam suscipientis habet.
Thersites nunquam in varium mutatur Vlyssem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Feli-

Felicitas indigna, vel ſuperflua.

SPONTE' *vomunt celſa dominis ſuper aſpera molles*
Serica vermiculi, creſcere cuncta putes.
Non alitur foliis, nec fotu, ſed ſine cura
Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem meſſes, hæc gloria ruris adeſſet,
Mox ego ditarer, milia multa darem.
Hæc fortunatis nimium ſed contigit arbos,
Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel ſors quos tabulis hæredes grata ſupremis
Scribit, auetque ſuo mortuus eſſe loco.
Mi ſatis eſt aliquid duro peperiſſe labore:
Prædia quæ veniunt ſorte, pericla vehunt.

Conſcia

Conſcia conditio.

EST homines inter proprium diſcrimen honoris,
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quosque Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibusque domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem.
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis

Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungùm, &c.

VESVIVS *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumque nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exuſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poëtæ,
Qui dedit Ætneis frigida membra focis.
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumque fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceſſit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Publica

Publica priuatis potiora.

QVEM pietas ducit patriæ, & per ſæcula nomen,
Cui populus curæ, bella ſalute regit:
Hunc nihil abſterret, ciues conſeruat amatos,
Ac litem propria vult, dirimitque nece.
Quàm ſeſe geßit Codrus, diſcrimen Athenis
Quàm graue ſeruili conditione leuat?
Curtius vt vocem diuûm, monitusque redemit,
Sic Dores contrà deuouet hic animam.
Egregiam laudem tulit alter, funere Codrus
Sed maiora dedit, quò magè certus erat.

Mathiæ Coruini Symbolum,
Symbolo Ioan. Regis auctum.

VT *lupa non proprios, alienos ſed quoque fœtus*
Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus author
Dum ſuperat cunctos, ingenioſa fouet.
Huius ad impèrium concurſus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
Vndique cogebat veterum monimenta, ſuperſtes
Quo foret authorum fama, decensque labor.
Contudit indomitos vel ſolo nomine Thracas,

Et pauidos multo ſanguine fudit humi.
Pannoniæ infeſtæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum ſupplex factus & ipſe leo eſt.
Gryphe nec inferior ſacer & tunc coruus Apollo
Eſt habitus, preſſo gutture ſuauè canens,
O vtinam in regnum qui ſucceſſere, triumphos
Conciperent animo, claraque facta ducis:
Sæua ſed internis ceſſet diſcordia rebus,
Et proceres concors ſenſus in arma vocet.
Quod niſi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, ſalus nulla eſt pòſt reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hoſtem
Arma, nec impenſis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetuſtas,
Nec minor inceptis gloria ſemper erit.

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS *ſemper vigili qui cogitur vti*
Conſilio, & monitis, rebus nec proſpicit vltrò,
Hunc ſimilem pinnæ dixit laudanda vetuſtas.
Namque illa eſuriens conchas diſtendit hiantes,
Piſciculos pote ſit, prædam & cumulare natantem.
Verum ignara nihil ſentit, nec claudit habendo
Eſcas, ni moueat roſtro cancellus acuto,
Comprimat vt ſubito prædam communiter aptam.
Optimus eſt propriis qui rebus prouidet ipſe,
Nec temnendus erit, ſi audit quos poſcit amicos.
Exoſum cunctis fugias, qui ſpernit vtrumque.

Fidei canum exemplum.

SIT *quanta odori vis canis,*
Et quæ fides erga ſuos
Heros, monere quos vides
Poſſunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel ſimillimæ.
Hi me ſequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Hos Gallia alumnos tulit,
Videre Romam neſcij,
Νεάν τε καὶ καλὴν πόλιν,

Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt ſimul,
Ducentur & ſpero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Senſus ineſſe cur neges
His beſtiis ſequacibus?

Preciosum quod vtile.

Ad Achillem Maphæum.

MVLTA *solent homines precio dignarier alto,*
Rara, quod & longis aduehat vnda locis.
Vana superstitio, communi dignaque risu,
Hoc rarum cornu sed probat vtilitas.
Nam quibus est animus poclis miscere venena,
Omne malum præsens hæc medicina vetat.
Regum thesauros ornat, preciumque rependit:
Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

VRBS *est Pannonicis fama inclyta, libera regnis,*
Tirnauiam vulgus nomine, reque vocat.
Bela etenim Regum ditissimus vndique cinxit
Mœnibus, ac densam turribus excoluit.
Hæc me produxit, lucemque videre serenam,
Vitalesque haustus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro insigni, cælestis vtrinque tuetur
Nuncius, & Christo præside tuta manet.
Vtque nihil certum in nostris sine numine rebus,
Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.

Hactenus hæc contra ſæuiſſima fata Getarum,
Fortiter hoſtiles ſe appoſuitque manus.
Meſſibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deûmque metu.
Hanc ſaluam longos tueatur Chriſtus in annos,
Thurcicus hic furor & diminuatur honos.

Heroës

Heroës diuini.

EST *Ducibus præsto Diuûm præsentia, cuius*
Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
Non mit imprudens aduersos semper in hostes,
Sed cauet, occultis & manifesta notat.
Aeneas quoties vmbris subducitur, inque
Prœlia seruatur, dum sua fata sinunt?
Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
Id facit Aeneam, at Iuppiter hostis erat.

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptistæ Pignæ Ferrar.

EST vas quod capitur, rite iuuans auriculis suis.
Ansam sed cupiunt solliciti prendere dextram
Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
Læuam sed pueri, desidiosi, ingenio ac pigri
Prensant, atque senes qui fugiunt sæpe molestias.
Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus
Promptas, queisque velint adiiciunt seriò non leues.
Pertæsi studij, quosue labor durior opprimit,

Ansam

Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.
Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus
Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretisque suis præposuit Pigna negotiis:
Sed tu Piëriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Volu-

Voluptatis triumphus.

QVI currus trahitur ceu domitis equis,
Et quo grata voluptas ſedet, & penes
Illam quas comites ſemper habet ſuas,
Naturam illius innuunt.
Eſt duplex etenim, ſuauis, & improba,
Monſtrat læua manus commoda quæ vehat
Hæc, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
Albo hæc, illa nigro eſt equo.
Læuam vina, venus, ſæpe etiam dolor,
Et facti comes eſt quem quoque pœnitet.

Saltan-

Saltantem ſtimulo promouet, & puer
Cæcus curat equum nigrum.
Sed caſtæ ſocij ſunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi
Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appoſitas habent.
Tu quicunque ſapis, delige dexteram,
Ac læuam fugito, præmia ſunt enim
Æeterna illius, aſt huius ab omnibus
Deteſtanda bono, & pio.

Dulcia

Dulcia cum amaris.

EST *vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,*
In damnis aliquid ſemper ineſſe boni.
Id quoque teſtatur ſeries æterna globorum,
Binos namque malos qui moderetur adeſt.
Hanc quoque temperiem ſuauiſsima Muſica ſeruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus eſt, & cognita virtus,
Hæc norunt, præſens atque figura monet.

Planetæ

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter assequitur bissenis, Marsque duobus.
Sol vno, tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier istis.
At vaga signiferum Luna omni mense pererrat.

Tori

Tori reuerentia.

TANTA *fuit multis ſacri reuerentia lecti,*
Vt dicas nullo concubuiſſe toro.
Nam poſt ſomniferæ ſurgentes munia noctis,
Mane recens preſſos obuolũere locos,
Indicio ne eſſent veſtigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adeſſet honos.
Candaules pereat forma deceptus amatæ
Coniugis, audet enim proſtituiſſe Gygi.
Quantò nos, gerimus qui Chriſti nomina, caſtos
Atque verecundos conuenit eſſe magis?

Frontis

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Lusitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Quæcunque terra, & vndis,
Signum dedit, pateret
Natura singulorum vt.
Latratibus canis sic
Suæ indicem dat iræ.
Taurus monet furorem
Quòd cornuis petendo
Lædat, venena caudis
Serpens gerit, timendus

Et ſcorpius cauetur.
Eſt nuda frons, ſed index
Mortalibus negatus,
Vt noſſe quis bonus ſit
Nequeas, tibi à maloque
Dum tempus eſt cauere.
Dextra tenet tabellam
Raſam, notis nec vllis
Inſignem, amicus vt ſit
Qualis tuus, colis quem
Tot ſedulus per annos.
Scribas mihi potes ſi,
Num candidè, dolo ne
Tecum egit, at recuſas.

Dege-

Degeneres.

NIL *habeo præter formam teſtudinis aptæ,*
Atque ſinu tueor fila canora meo.
Nulla mihi vox eſt, non chordæ, nullus honosque,
Muta ſed aßimulor, credita dona tego.
Saltem aliqua ornaſſet miſeram me voce Magiſter,
Ne rupta in flammas turpiter abiicerer.
Degeneres qui ſunt, modo auitaque ſtemmata iactant,
Vmbram maiorum nobilitate gerunt.
Nobilis ex virtute ſuos ſectatur honores,
Et proprium factis quærit habere decus.
Annulus effigie inſignis, vultuque paterno
Detrahitur digito non malè ſcipiadis.

Tyrannus.

REGIA *qui ſolus moderatur ſceptra Tyrannus,*
Parendum eſt quidquid ſtulta libido iubet.
Ni facias cogit cauſſam, dextramque minacem
Opponens, miſera ſuſtulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles iniicit vngues,
Sanguineæ tibi ſic ſæue Monarcha manus.
Vtque vorax paſſim rapit obuia quæque ſilurus,
Mitior haud diris Regibus eſt animus.
Cuncta premit nutu, ſubigit, ſimul aſtra requirit,
Lætitiæ cauſſas corripit in gemitus.
Quod libet, vſque licet, ſua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina

Diuina humanis non temere miſcenda.

SCRIBVNT *Deos, qui more hominum piös*
Lugere, cœnas lautaque prandia
Sequi, timere quod doletque:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poëtæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſti & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis.
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

Virtute duce.

Ad Barth. Marantham.

NATVRÆ *cæcos qui norunt ſoluere nodos,*
Et cauſſas quærunt, cuncta notare ſolent.
Hi flammam dicunt accenſum lumine fumum,
Res etiam expertis ſæpe probata viris.
Natos in ſtabulo, obſcurisque parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget,
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

NON *ego furaces nec apros insector & vrsos,*
Applaudit nec hero blandula caussa suo:
Sub iuga sed mittor validus, traho & esseda collo,
Quæque leuant alios viribus vsque premor.
Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
Miratur casus libera turba meos.
Quàm fueram charus dominæ, si paruulus essem,
Non mensa, lecto nec caruisse velim.
Sic multis vires, & opes nocuere superbæ:
Contentum modico & profuit esse statu.

Nusquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem suum.

DVM *rigidos artus elephas, dum membra quiete*
Subleuat, assuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, succidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prœlia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schœneïda vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia nostra:
Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-

Alchimiæ vanitas.

PERPETVÒ *ſudat cur Carbonarius iſte?*
Diſſociare igni vt mixta elementa queat.
Cur quod nuſquam extat, fuit aut eſſentia quinta
Hanc pretio quærit, ſolicitatque focis?
Hoc ſtolidum mandat pectus, nec ſana voluntas,
Quid referet lucri? viuat vt inde ſtipe.
Quæ miſeros hominum cepit dementia ſenſus,
Incerta vt certis ſint redimenda bonis?
Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expediens impedior Bombyx.

DONEC *obæratum expedio, ditesque labore*
Pendulus efficio, me impedit istud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando
Commorior, sobolem semine linquo tamen.
Hæc ignara mali sequitur quoque fata suorum,
Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra
Delectant, vitæ parcere nemo potest.
Res nimium dura est multos seruire per annos,
Nec retulisse lucrum, se implicitumque mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS *officium ſcire eſt, iurisque periti,*
Quid iubeant leges, conueniatque ſimul.
Lynceus eſt oculus iuris, ſed prominet alter
Turbidus, vt rigidum temperet arbitriis.
Non nimis attentum Reſpublica, nónue remiſſum
Exigit, in medio ius, veniæque placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Diſcors

Diſcors concordia.

QVAMVIS ſit rerum diſpar natura, minusque
Conueniant, ſubigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuerſa inter ſe virtute reſiſtunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hæc tamen ars miſcet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen poſt medicina gerat.
Peſtiferam illa arcet tabem, infectosque tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis ſumere laborem.

Georgio Tanner.

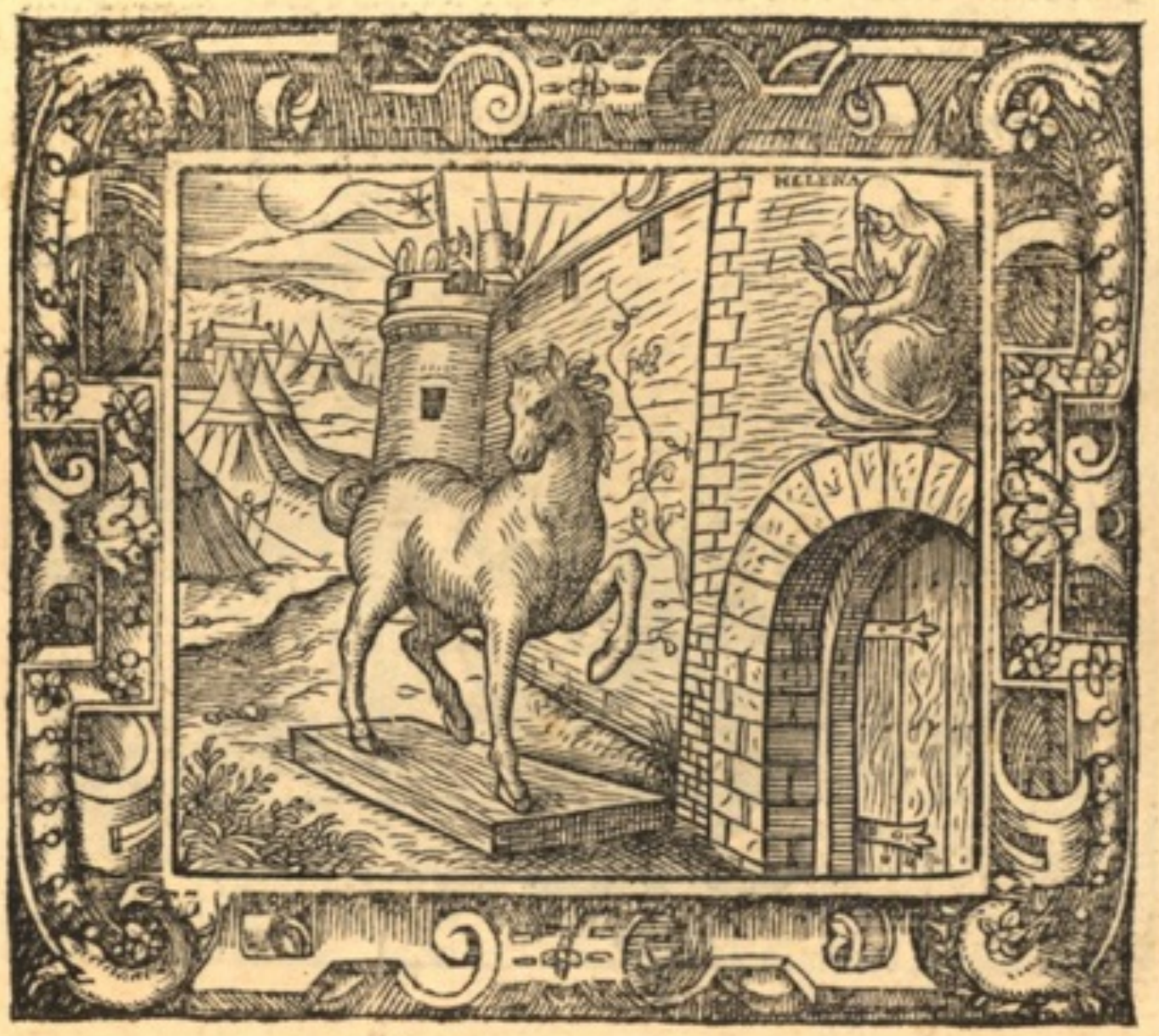

REBVS *pro minimis ſæua pericula*
Stultum eſt ſuſcipere, & conſequier decus
Nullum pro dubiis nempe negotiis.
Graij cur Helenam præcipites velint
Conductam in patriam quam tulit Ilium?
Paucis viſa fuit, libera nec foret
Vllis cognita qui luſtra terunt duo.
Pro picta poterunt nec ſibi conſcia
Annos tot leuiter ſumere ſponſula.

At

At nos in grauibus quod superest breuis
Ocij, non studio gloriolæ leuis
Ponamus, patriæ rebus & asperis
Totos ingenio, ritè laboribus
Donemus: recinet posteritas bona
Famam, sic modica & vita erit vtilis.

Anti-

Antiquitatis ſtudium.
Ad G. Schirletum.

OMNIA *conſumit tempus, longamque ſenectam*
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monumenta, vetuſtas
Ne quid duraret, conficeretque ſitus.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet en monſtrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea teſtantur fuerint quibus aurea ſecla,
Multorumque monent quæ tacuere libri.

Ceden-

Cedendum, ſed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuanſi. &c.

FATALI, *& grauibus premitur quando leo morbis,*
Simia proiicitur, hæc medicina mali eſt.
Inuidia afflictos, ſcelerata & mente Tyrannos,
Cur non ſic ludas, ſimiolaque leues?
Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.
Sed tamen his vltra metam placuiſſe caueto
Peſtis adulator, morsque inimica ſiet.
Aulas dum ſequeris ne te peruertat abuſus,
Sit tenuisque licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola

Sola culpa præſtanda.

De Antiphonte poëta à Dionyſio damnato.

NVLLIVS *ſceleris qui conſcius eſſe putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam ſi præſtitit, omnia ſoluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem ſæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit ſocios:
Qui faciem vt ſontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt hora crudelia iuſſa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum ſibi conſcia virtus
Fidit, & oblitum non ſinit eſſe ſui.
Socratis en quantum ſe mors diffudit in æuum,
Solamenque mali noxia nulla grauans.

Epitaphium Lotichij S.

QVIS *ſitus hac vrna? Vates, medicusque ſalubris*
Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino
Poſthabuit, poterat quos ſuperare breui.
Qui fluuij ceſſant, quid olor, triſtes'ue puellæ?
Quid circum lauri, quid medioque ſenex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
Hunc Phœbo & deſles nate, ſiletque melos.
Arcus quid pluuius ſupereſt? Hoc fœdus amicum

Veſteque

Vesteque res hominum versicolore notat,
Sollicitos iuuenis bello, Musisque labores
Hic peregrè, casus sustinuitque graues.
Post vbi sedatam patriam, mitesque sorores
Aonidum sensit, dat Medicina locum.
Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæuam
Authori reddunt, posteritasque memor.
Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicque vale, iunget nos rediuiua cohors.

In delectu copia.

Marco Laurino Brugensi.

ASSIDET *in viridi, tot picto & floribus horto*
Virgo puellares inter habenda deas.
Cumque nihil desit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc spectat, mens est ignara decenter
Quæ inserat, aut demat, misceat apta loco.
Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri
Pondera, ni videas queis tribuisse licet?
Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inque inhonora locant?

Auaritia huius ſæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS *his valuæ geminæ, quarum altera cultas*
Immittit partes, donaque portat hero.
Altera ſed vacuos ad ſedem ducit inanem,
Clauditur illa inopi, muneribusque patet.
Has procerum clauſas Muſis nunc repperis ædes,
Et ſenſus Domini porta biualua gerit.
Deſine mirari, cur ſæcula noſtra poëtas
Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
Exiſtent, grandi bella tubaque canent.
Exulat ingratum carmen, facundia paſsim
Temnitur, & cultis artibus aula caret.
Potores bibuli nunc prima ſedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Fictus amicus.

CVR *mihi blandiris vulpina veste sodalis?*
Quid toties priscam fingis amicitiam?
Odisti dudum, nil credo, dextera fallit,
Et didicit caudam flectere læua manus.
In syluis æquè non latro terret opacis,
Quàm simulata fides, subdolæ & insidiæ.
Qui me persequitur, vulgoque minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & ense latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempe-

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

DVM tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,
Teque operi gnauus nocte, dieque para.
Quod semel elapsum est, nunquam reuocatur in ortus,
Tempus, id exigimus more fluentis aquæ.
Ni tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:
Ni studeas iuuenis, pauca senecta feret.
Ostrea sic noctu pascuntur, pinguia Phœbe
Et fiunt plena, temporibusque cauent.
Nudus ara, sere nudus, hyems ignaua colono,
Formicisque minus dedecus est sapere.

In labore fructus.

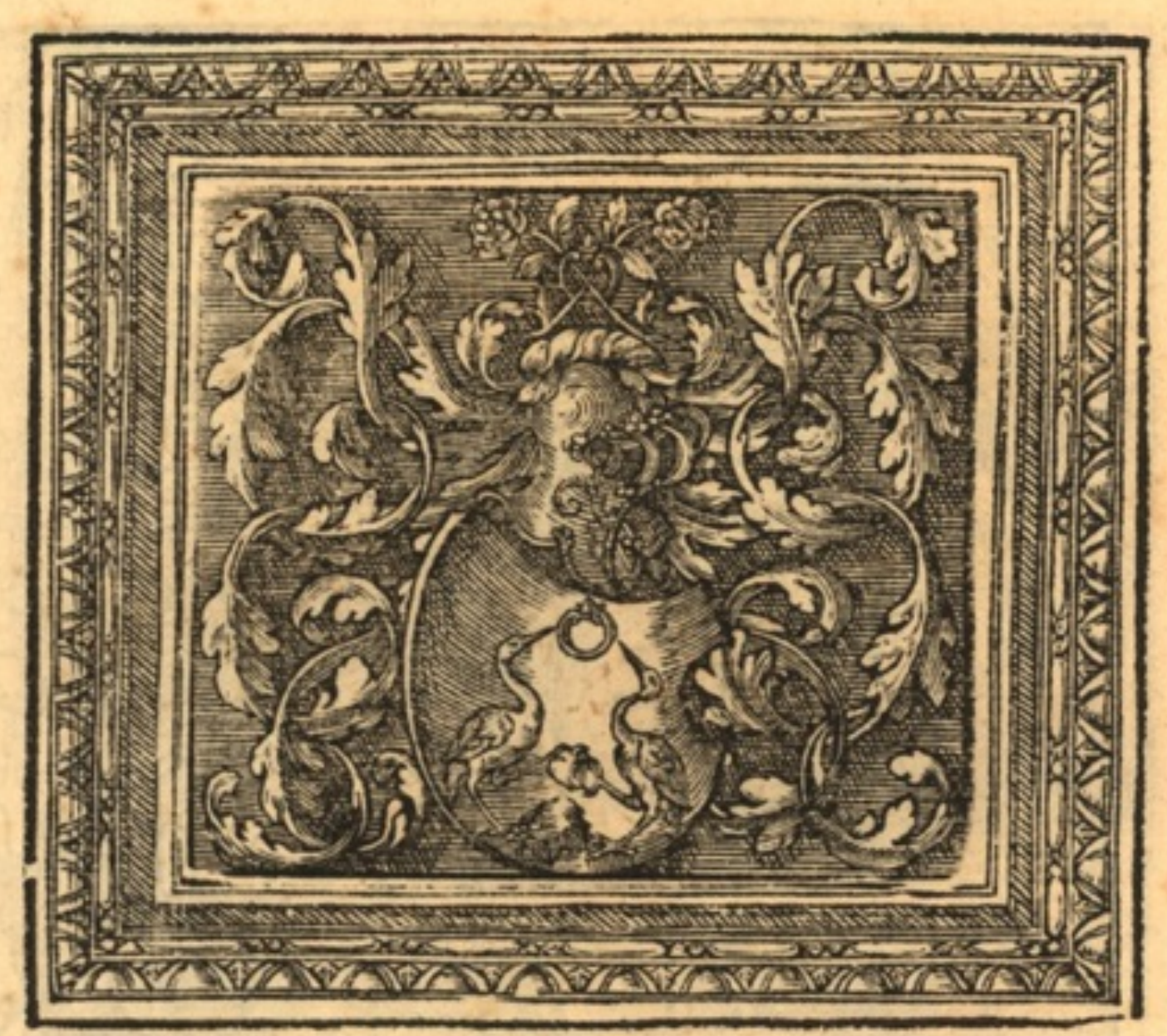

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubiis dignum rostraque munus habent.
Hoc gentilicij Sambuco schema dedere,
Aeternum vt studiis proferat Orbe decus.
Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam suauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Quæ placidis semper moribus æqua venit.

Amicitia

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

SI ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij, nullaque imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium queis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Simile à ſimili non læditur.

EST *quibus in furias animus, dentesque paratus,*
Morſibus haud inter ſe appetiere canes.
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
Aut anni cogunt, vt ſuperare queant.
Piratæ raro ſeſe, prædoque latrones
Offendit, metuunt conditione pari.
Creſcit at in duris virtus, maiora meretur,
Abſtinet à victis, inque ſuperba ruit.

Sors

Sors ingenioſa.

SÆVA *Magis quantum peperit diſcordia regnum,*
Venit in alterius ſed leuiore manus.
At niſi conſenſus firmaſſet ſortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuiſſet equi.
Seditio in dubium reuocaſſet ſceptra Darij,
Atque trucidaſſet milia multa furor.
Sit velata oculos præceps fortuna, rotaque
Stet licet, in cunctis ingenioſa valent.

Cælum

Cælum, non animum mutant.

NON *iter, aut cælum mores formare benignos,*
Sed natura solet, quæ moderata iubet.
Multi quos mitis naturæ finxerat ordo
Externis vitiant, se maculantque locis.
Quodque nemus Tygres prohibet, saltusque leones,
Post feritas maior quàm fuit ante, venit.
Laus est tot populos, mores, vidisse tot vrbes,
Sed quis amat quàm te cura paterna magis?
Erudiet quis te, primis quàm qui educat annis,
Vt senij fias dulce prementis onus?

Nihil

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Listhium Secretarium Cæsar.

IMPVLSAM *ventis, & forti remige nauem*
Quis remoram dicat posse tenere mari?
In minimis etiam vis est, mora quælibet ingens,
Ni videas, præter spem remoratur opus.
Quæ ausa est Actiacam subitò tardare carinam
Et prohibet cursus, parua echeneïs erat.
Nil igitur spernat, cui magna negotia curæ,
Qualia pisciculus semipedalis agit?

Intestinæ

Inteſtinæ ſimultates.

QVÆ vires, regioque ſuis affligitur armis,
In partesque trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcorsque voluntas,
Eque ſinu exiſtunt flamma, facesque ſimul.
Quippe ignes tectis immiſsi incendia præbent,
Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
Occupet, exuſtis quique miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
Acrius vt foueat pabula, cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeque, ſuosque:

Amoueat

Amoueat propriis iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ se mæsta venena
Mutuo confodiunt, dixit Aristoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta saliua malum.

Periculum authori nocens.

CEPERAT *exiguum nuper pirata phaselum,*
Et seruos quotquot prenderat esse iubet,
Sed leue conceßit stolido victoria lucrum,
Prædaque piscator fit, dominusque minor.
Nam dum capturam solitas vectabat ad oras,
Aeolus aduersis vela repellit aquis.
Titaniumque furor vinctos ad littus amicum
Sistit, heri collo vt vincla soluta ferant.
Mobilitas quanta est sortis, præcepsque volucrum,
Quàm subito authori damna parata nocent.

Pœna ſequens.

QVI furto abſtulerat non paruo pondere carnes,
Conijcit in ſaccum, collo onus inde leuans.
Dumque fuga cælat facinus, diuertit ad ædes
Hoſpitis, & vacuat pocula larga ſiti.
Corripitur ſomno deſeſſus, donec inertem
Strangulat appenſum, ſponteque punit onus.

Leuitas ſecura.

FLVCTIBVS *immenſis parua eſt iactata tabella,*
Sed leuitas tuto littore ſiſtit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox ſubitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio conſtans, moresque probati
Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

De-

Defensio publica.

CVM subeunt leges, terrisque Astræa relictis
Euolat, an solis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior sententia, visque
Armorum est, subitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris si litera vertat in hostem,
Codiceque armatum persequerere reum.
Et licet, & semper licuit defendere nostra:
Ritè magistratus vindicat, vltor adest.

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

EST *pietas erga natos, στοργή τε πελαργοῖς,*
Casibus aduersis prouidet vndique amor.
Hæc, quoniam insidiæ nocturnæ sæpe diurnis
Sunt magis obscuræ, peruigilare solet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat si noctua, quæris,
Occultam præter, caussa subesse potest.

Est sterilis, quare semper contraria nocti,
Proli nocte operam quippe subinde damus.
Vel quia nox studijs tribui melioribus aptè
Debet, quò vtilitas digna sequatur opus.
Noctua cornicis pœnam, lumenque veretur;
Dum media illius surripit oua die.

Οὐκ ἔςι μιάσματος χῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM *Aeneas regi dum in littore mactat*
Taurum, aras viridi fronde operitque Deo.
Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,
Emittunt guttas sanguinis, omen habent.
Thrëicij regis facinus, Polydore, sepulchrum,
Omnes quod latuit, detegiturque tuum.
Quod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus
Id reticent: tandem quin patefiat opus?

Si taceant cuncti, lapides, ſyluæque loquuntur :
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hoſpitium Macareus violarat cæde ſacerdos,
Pœna ſed in natos mox recidiua fuit.
Ob ſcelus inuiſi, quos verſat praua voluntas,
Et toties mutat, quid probitatis habent?
Horrenda inſequitur furiarum & conſcia pœna,
Cocyti æternum perluet vnda leues.
Non iure, aut lingua cedet Minois acumen,
Ante precor lapſis mens tamen vt redeat.

Principum negligentia.

QVID *Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,*
Errat balantum grex, sequiturque ducem.
Cæcus at est custos, cui vino lumen ademptum,
Solaturque nouum fistula rauca malum.
Nonne hæc conueniunt nostri queis credita cura est,
Princeps, seu pastor sit ratione carens?
Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,
Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Quis-

Quiſque ſuo ſenſu regitur, conſcendit Olympum,
Nec monſtrant greſſus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, ſed fronte gerebant,
Aëre quò in medio fulgura proſpicerent,
Ac ſuperûm vates quæ eſſent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCVRAS *penetro nubes, venatibus insto*
Falco, sed aërium non premit vlla sitis.
Non ego declino, cumulatque volatus honores,
Aucupio mens est dedita tota suo.
Contulit hoc natura diu, vt seruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga summa pererro,
Nec mora, crede, orbis si peragrandus erit.

Hoc

Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:
In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.
Tædia perpetuò superas, victoria nunquam,
Quam peperit studium, est interitura tibi.
Restituis veteres, ac donas luce sepultos,
Hoc præstare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar;
Vmbram, si potero, consequar vsque tuam.

Ordo.

Ordo.

EST via quæ potus, atque escas ducit in aluum,
Est quoque quæ vitam suppetit aura leuem:
Hos natura sagax discreuit ritè canales,
Vt certas seruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,
Exoritur tussis, sæuaque damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confusio turbæ,
Constare & numeris dixerat omne σοφός.

Ius

Ius & Philosophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIVS *implicitas vicio, & seruire coactas*
Aedes vendiderat, quas cùm Gratidius vltro
Reddere venales statuisset, subticet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus, pretiumque
Testaretur onus, sed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Exposcit, vicium siluit quod venditor illi.

Sed

Sed quid opus fuerat domino, authoriq́ue ſubinde
Significare malum expreßè, qui conſcius eſſet?
Prôin Sophiam, rectorum & fundamenta profeßi
Mentem, animumq́; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt, ius ſed linguam factumq́ue recenſent.
Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Eſt ſapiens igitur qui res intelligit altas,
Et ſibi quæ conſtant ſemper non obuia quæque:
Conſilium prudens variat ſic rebus agendis,
Et tractat ſeſe multò res inferiores.

Vir-

SI VSVI
Recip. esse velis
Hoc sequendum, illud
fugiendum

In sui perpetuam memoriam posuit Au-
gustinus Wagnerus Vilseccensis Pdib.
M Octobris Aº aerae Chrae XCIV.
Jenae. Tuenius:

Virtutem honor ſequitur.

Ad ampliſs. Anthonium Verancium Epiſcopũ Agrienſem.

MARCELLVS *duo templa ſtruit, virtutis, honorum.*
Hoc ſed non patefit niſi præſtes inclytus auſis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præpoſuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius, quiſnam leuiter tot præmia laudis
Conſequitur, multum ni ſudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo ſemita, victa
Molliter in ſuaues demum deducit honores.
Horum ſint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, ſolidis ſeſeque laboribus ornent.

E fiſco

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS *habeant reges, mille arua ſuperſint,*
Vt prohibere queant vim, viciumque ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
Quamque premas ſiccam proïce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
In viſcum ne abeat fiſcus auariciæ.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

De-

Fœminei ſexus querela.

CVR *nobis emimus, turba ſumus ſtultitia leuis,*
Pulchras qui redament, coniugio moxque pecuniam
Tantam conferimus, compedibus nos vti vinciant?
Cur non conſilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
Hæremus domini, non ſocij, iudicio domi.
Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
Seſe peruigilem cum clypeo, & caſtra ſequi docet.
At noſtra eſt ratio durior hac, conditio & minor,
Nam præſtat gladio vim pepuliſſe, haud ſuperarier.
Hæc poſſet meritò fœmineum verba genus loqui:
Autor connubij, ſollicitè qui inſtituit, Deus
Ni mandaſſet; eat fœmineus ſub iuga coniugis
Cœtus, ſubijciat ſe capiti & membra velut ſuo.

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM *regium vexat malum,*
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpicias, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Proprijs referre rem notis,
Vt fallier queas, amicus ni monet.

Idem

Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hæc ſimile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Nec ſecus iniquum qui gerunt animum, malè
De alijs, ſiniſtrè & iudicant.
Quod ſunt malorum conſcij, primi & duces.
Sic arguunt ſeſe mali.
Ouem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPITAPHIVM GENEROSI adolescentis Georgij Bonæ Transyluani, & tanquam fratris, qui obijt M. D. LIX. ætatis suæ XX. VI. Septemb.

Ὤλλεθ' ἅπαση ἀρετὴ πάτρας λιπόκοσμος ὁ Βῶνα,
Θαῦμα χριστογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
Αὐτοῦ ἐπ' ἀΐδιον, καὶ τριπόθητον ὄναρ.
Ὃν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
Ἡγητὴς κήπου φεῦξεν ὁδ' αἰθερίου.

Τὴν

Τὴν σοφίαν μεγάλȣ, πραπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
Ἡμῖν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τῷ κρείσσον' ὁπηδεῖ,
Αἐνάῳ συνέδρος νέκταρι, κἄμβροσίᾳ.
Νείοθι τῆ πέτρης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
Προσδέκεται κριτὴν, τȣ̃ πλέον' ὅσσ' ἂν ἔφυ.

De eodem.

HOC *ſpes in tumulo patriæ iuuenilibus annis*
Conditur, æternùm ſed valitura fides.
Hac pietas, Muſæ, virtus, & candor amicus
Mole ſubeſt, Chriſti dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit miſero mors improba Regno
Et decus, & famam, quæque dolenda tulit.
Sed tamen optata ſupereſt, ſemperque vigebit
Illi propitius quam dedit arce Deus.
Cumque tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
Hoſtes qui certo iudice vincet, erit.
Sic fit mens propior cælo, quò longius imis
Tempore ſecedit, perpetiturque nihil.
Hæc poſuit charo Præſul monimenta nepoti
Strigonius, fletu proſequiturque locum.

Iacobus Maniquet.

RAPTVS *es ante diem in cælum Bona, ne bona terris*
Vlla ſuperſtaret virtus, néue amplius vllam
Pannonia infelix ſpem libertatis haberet.

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR *inuisis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piscis vt amne latet.
Est tenebrosum iter, angustumque ad templa Deorum:
Apparent minimùm, sunt manifesta tamen.
Sic nos qui in cælum Christus reuocauit ab orco
Credere promissis, tutaque verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora securos fallere, quisue potest?

ER-

ERRATA SIC CORRIGITO.

Pagina 32. Linea 7. linque 41.9. Fœdius his 51.2. en insidijs 81.5. genitali his 91.8. Belli pertæsus nummosas 98.1. miretur 107.5. quùm 118.5. tetra nam 126. (*in princip.*) Τίμων (*adde*) ad Cardanum 134.1. connisa 143.18. *Pentameter pro Iambico adiectus.* 150.14. moram 168.2. se opposuitque 179. (*in princip.*) Degeneres (*adde*) Theca loquitur 180.4. sustulit vsque (*ibidem*) 12. tales pallidus 183.2. blandula cauda

MAGNIFICO DOMINO IOANNI GROLIERO THESAVRARIO REGIO LVTETIÆ, S.

SCio quanti me facias, quo animo ſemel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquijs, & omnis antiquitatis delectationibus bienniũ ferè, licet alijs quoque ſtudijs, ac negocijs occupatiſſimum eſſe me paternè volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixę, ac ſingularis nomine tibi omnia debeo: ſed imprimis, ſi quæ ex meis ſcriptis aliquando tam graui, tamque illuſtri viro digna poſſet exiſtere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac ſimul animo poſita eſt, nulla vt ex commendatione illi quicquam addi queat, in tuo ære me futurum ſemper hiſce æreis aliquot nummis teſtari volui. Per hoc verò biennium ſcias me multis modis bibliothecam auxiſſe ornaſſeque meam, atque nummos, quos tantopere extollebas, maximè raris cumulaſſe, vt vel ſummis Cardinalibus admirabiles Romæ fuerint, & per Italiam Principibus: doque operam, ne meæ conditionis, ſatis anguſtæ, liberalis tamen, atque illius ſtudioſæ vetuſtatis, quiſquam me ſuperet. Vale, dominoque Henrico Memmio, ſi graue non eſt, à me ſalutem.

Gandaui, III. Non. Ianuarij. M. D. LXIIII.

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

DN·HONORI VSP·F·AVG.

TRIVMFATOR GENT· BARB
KADPS

M·AYPHAIOC ANTONINOCCEB

KÖNYV· TÁRA

IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM·COS·XI CENS·PERP·P·P.

ANNONA AVGVST·
S C

ANTONINVS CAES AVG·PIIF·COS

SC

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·III

RELIQVA VETERA HS NOVIES MILL·ABOLITA
SC

IMP·CAES·DOMITIAN·AVG·GERM·P·P·P·

COR
GERM·IMP·

M·ANTONINVS AVG·TR·P·XXVIII

IMP·VI COS·III
S C
RELIG·AVG·

CONG II COS II

KÖNYV-TÁRA

TI·CAESAR·DIVI·AVG·F·AVGVST·P·M·TR·POT·XXXIIX
S·C

IMP·CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·II

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP·CAES·L·AVREL VERVS AVG.

FELIC·AVG·TR·P·III
S C
COS·II

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·POS·VI·P·P.

S·P·Q·R· OPTIMO PRINCIPI
S C

L·AEL·AVREL·CO
MM·AVG·P·FEL·

VOTA SOLV·PRO SAL·P·R
COS·VI·P·P·

AV·KAI·M·AVPH
KOMMODO

ΕΚΤΩΡ
ΙΛΙΕΩΝ

DIVO TRAIA
NOAVGVSTO

KÖNYV-TÁRA

ΑΥΤ·Κ·Τ·ΠΕCΚ·ΝΙΓΡΟΥ ΙΟΥCΤΟCCΕΒ·

ΚΑΙCΑΡΕΙΑC ΓΕΡΜΑΝΙΚΗC

SACRA ROMAN RESTITVTA

KÖNYV-TÁRA

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA PVRLICA

QVATVOR ANNI TEMPORA, IN NVMMO REGIO MAXIMI PRECII IN FONTENOBILI.

EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS ANTVERPIAE, VIII. CAL. SEPT. ANNO M. D. LXIV.

MATICA SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA MARTIN
ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

SD 44574

SNK - Martin
17R0445087